

Bijlage

Toelichting bij Integraal Jeugdbeleid 2011-2015

INHOUDSOPGAVE

1. Aanleiding	3
2. Context	3
2.1 Samen Daadkrachtig coalitieprogramma	3
2.2 Tussentijds ontwikkeld beleid	4
2.2.1 Algemeen	5
2.2.2 Wmo	8
2.2.3 Jeugd	11
2.3 Ontwikkelingen	17
2.3.1 Algemene ontwikkelingen	17
2.3.2 Crisis – bezuinigingen – ombuigingen	18
2.3.3 Landelijk beleid regeerakkoord	19
2.3.4 Welzijn nieuwe stijl; regie en sturing	23
2.3.5 Beleidsparticipatie van jongeren en kwetsbare groepen	23
2.3.6 Conclusie	24
3. Evaluatie	24
3.1 Evaluatie jeugd- en Wmo beleid	24
3.2 Vergelijkingen met andere gemeenten	26
3.3 Benchmark jeugdbeleid	27
4. Resultaten bijeenkomsten	28
4.1 Bijeenkomst 21 september	28
4.2 Bijeenkomst 7 oktober	29
4.3 Bijeenkomst 18 november	31
5. Effecten, doelen en indicatoren	37
6. Vervolgstappen	47

1. Aanleiding

Jeugdbeleid

In 2006 is het integraal jeugdbeleid vastgesteld. In de programmabegroting 2010 is opgenomen dat er een evaluatie van het integraal jeugdbeleid zal plaatsvinden. Enerzijds om te kijken hoe het staat met ons beleid, anderzijds omdat in de tussenliggende periode diverse relevante beleidsplannen zijn opgesteld en er ontwikkelingen zijn zoals decentralisatie van taken naar de gemeente, bezuinigingen en andere accenten van het nieuwe college.

Wmo beleid

Het beleidskader Wmo is vastgesteld voor de periode 2008 – 2011. In 2011 moeten we een nieuw kader hebben voor de komende 4 jaar. Daarnaast starten we in december 2010 met de voorbereidingen voor het verstrekken van subsidie (Wmo subsidieprogramma) voor het jaar 2012 en verder. Tevens is er een nieuwe college periode en komen diverse bezuinigingen op ons af. Een goed moment om het Wmo beleid te evalueren en bij te stellen.

Er is voor gekozen om deze evaluaties en herijkingen gelijktijdig te laten plaatsvinden, omdat

- dezelfde organisaties en collega's hierbij betrokken zijn en benaderd moeten worden;
- er diverse raakvlakken tussen de beide beleidskaders zijn;
- de kaders consequenties hebben voor het Wmo subsidieprogramma.

Herijking is het aanpassen van de uitgangspunten op inhoud en proces door het bijstellen van de accenten in het bestaand beleid.

2. Context:

2.1 Coalitieprogramma “Samen daadkrachtig”

De Wmo, maar ook het jeugdbeleid is in de breedte toepasbaar op velerlei gemeentelijk beleid en de kaders die in het coalitieprogramma worden geschetst, zijn dan ook van groot belang voor zowel jeugd- als het Wmo beleid. De kern van het coalitieprogramma “Samen daadkrachtig” kan bondig worden samengevat in een aantal kernwoorden. Het college investeert in mensen, meedoen, werkgelegenheid, stedelijke kwaliteit en kwaliteit van de wijken. Hieronder zullen aspecten uit het coalitieprogramma, die belangrijk zijn in het kader van de Wmo en het jeugdbeleid kort worden benoemd.

Veiligheid

Het accent wordt gelegd op preventie en eigen verantwoordelijkheid van zowel kinderen (jongeren) als ouders. Daarnaast wordt extra ingezet op slachtofferhulp.

Werk en inkomen

Hierbij wordt de nadruk gelegd op meedoen en activering. Om hier uiting aan te geven wordt er ingezet op kwaliteiten van mensen en op individueel maatwerk.

Zorg en Welzijn

De uitgangspunten in het coalitieprogramma zijn zelfredzaamheid en keuzevrijheid. In de uitwerking wordt de nadruk gelegd op snelle en effectieve hulp, maatwerk, activering en ontmoeting, en

preventie. Het college wil sociale activering en ontmoeting bevorderen. Daarom wordt er onder andere sterk ingezet op vrijwilligerswerk, ook onder jongeren.

Jeugd en Onderwijs

Op het gebied van jeugd en onderwijs wordt er vooral ingezet op de verantwoordelijkheid van ouders, de ontwikkeling van competenties, het behalen van startkwalificaties, de verbreding van het onderwijsaanbod, sociale activering, en het actief betrekken van jongeren bij beleid.

Sport en recreatie

Ruimte voor en toegankelijkheid van sport en recreatie zijn belangrijke punten in het coalitieprogramma. Speerpunten op dit gebied zijn daarom de inzet van combinatiefunctionarissen, en het multifunctioneel gebruik van accommodaties.

Cultuur

Kunst en cultuur moet aansprekend en toegankelijk zijn. Hierom moet cultuuronderwijs op scholen een vaste plaats krijgen volgens het coalitieprogramma.

Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting

In het kader van de Wmo is vooral de toegankelijkheid tot woningbouw voor senioren (de mogelijkheid tot aangepaste woningen) een belangrijk punt in het coalitieprogramma. Met betrekking tot het jeugdbeleid is in het coalitieprogramma vooral de toegankelijkheid tot de woningbouw voor starters van belang.

Stedelijke vernieuwing

Correcte fasering, rentmeesterschap en verantwoordelijk investeren zijn belangrijke waarden op het gebied van stedelijke vernieuwing. De stedelijke vernieuwing moet vooral bijdragen aan de leefbaarheid en de sociale cohesie bevorderen, ook onder kinderen en jongeren.

Bestuur en organisatie

Wat betreft het bestuur en organisatie wordt ingezet op het vergroten van het realisatievermogen van de organisatie, de herziening van de stadsvisie, open communicatie met burgers, het wijkgericht werken, doelmatige en beheersbare regionale samenwerking, en een actieve opstelling in regionale, provinciale en landelijke netwerken.

2.2 Tussentijds ontwikkeld beleid

In de afgelopen jaren is er op het gebied van jeugd en de Wmo veel nieuw beleid ontwikkeld. In het kader van de herijking van het Wmo beleid, wordt in deze paragraaf aangegeven in hoeverre er nieuw beleid is ontwikkeld op het brede gebied van de Wmo en het jeugdbeleid. Door dit inzichtelijk te maken, weten we waar we op voort moeten bouwen en kan er daadwerkelijk een vernieuwde *integrale* visie komen op het jeugdbeleid en de Wmo. Per beleidsterrein zal worden aangegeven wat de belangrijkste componenten zijn van de, in de afgelopen jaren vastgelegde, beleidsnota's.

2.2.1 Algemeen

Er zijn een aantal beleidsterreinen die zowel de Wmo als het jeugdbeleid raken. Het beleid dat in deze subparagraaf besproken wordt, vormt dan ook een deel van het kader voor zowel de Wmo als het jeugdbeleid.

Opvoeden en opgroeien

In het kader van opvoeden en opgroeien zijn er een aantal belangrijke punten die hieronder besproken zullen worden.

Alle gemeenten in Nederland moeten vanaf 2011 een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) hebben. In het CJG worden de taken van de jeugdgezondheidszorg en de vijf gemeentelijke functies van preventief jeugdbeleid gebundeld. Om met het CJG daadwerkelijk tot betere dienstverlening te komen, hebben de gemeente Helmond en haar partners gekozen voor een proeftuin, deze is in januari 2010 van start gegaan. De proeftuin moet inzicht geven in hoe het CJG voor opvoeders en opgroeiers de meeste meerwaarde heeft. Het CJG is in de proeftuin een voorziening voor informatie en advies, die aanvullend is op het bestaande aanbod. De vraag is nu hoe het CJG na de proeftuin wordt voortgezet. In 2011 zal een stappenplan tot stand komen waarin een visie wordt uitgewerkt hoe de rol van het CJG gaat zijn. Belangrijk daarbij is het voornemen van het Kabinet Rutte 1 om de jeugdzorg verder te decentraliseren en de regionalisering van bepaalde taken. Het voorstel betekent ten opzichte van de huidige situatie een uitbreiding van het takenpakket en een verbreding van het assortiment (producten). Het CJG raakt zo beter toegerust op haar taak en de beschikbare capaciteit wordt beter benut. Daarnaast is de outreachende werkwijze een belangrijke wijziging. Voorstel is dat de gemeente verantwoordelijk zal worden voor de operationele en functionele aansturing.

Met betrekking tot opvoeden en opgroeien is ook Zorg voor Jeugd een belangrijk item. Zorg voor Jeugd verbetert en vereenvoudigt de actiegerichte samenwerking tussen professionele hulpverleners. Er is een coördinatiestructuur opgezet voor alle hulpverleners, ondersteund door een signaleringssysteem. De landelijke operatie JONG maakte het in 2005 mogelijk een dergelijk uniek systeem te ontwikkelen. Met dit systeem, dat wordt uitgerold over alle gemeenten in Brabant, wordt de samenwerking vereenvoudigd en verbeterd. Door het systeem Zorg voor Jeugd is het direct duidelijk wie betrokken is bij een jongere en wie de verantwoordelijke zorgcoördinator is indien er meerdere partners betrokken zijn bij een jongere. In overleg met 13 grote professionele organisaties is een werkwijze ontwikkeld en het signaleringssysteem is operationeel sinds april 2006.

Een ander product in het kader van opvoeden en opgroeien is het maatschappelijk werk in en om scholen. Het schoolmaatschappelijk werk heeft een brugfunctie tussen leerling, ouders, school en hulpverleningsinstellingen. Schoolmaatschappelijk werk is een kortdurende vorm van hulpverlening. Naast hulpverlening heeft de schoolmaatschappelijk werker de volgende taken: signaleren, consultatie bieden, informatie en advies geven en doorverwijzen.

Combinatiefunctionarissen

Op 6 oktober 2009 heeft de gemeenteraad ingestemd met het visiedocument combinatiefuncties "verbinden en meedoen". Een combinatiefunctionaris is een werknemer die in dienst is bij één werkgever, maar werkt in twee (of meer) werkvelden. De combinatiefunctionarissen werken voor/met kinderen en jongeren (4 tot 16 jaar), in de sectoren onderwijs, sport en cultuur. Met een

combinatiefunctionaris beoogt het rijk op uitvoerend niveau verbindingen tussen werkvelden te leggen. Door in te stemmen met het visiedocument combinatiefuncties heeft de gemeente Helmond ingestemd met een taakstelling van 13,2 fte combinatiefunctionarissen in 2012. In het visiedocument staat aangegeven op welke wijze de landelijke doelstellingen combinatiefuncties aansluiten op de gemeentelijke doelstellingen benoemd in het collegeprogramma 2006-2010 "Sociaal betrokken", het Wmo beleidsplan, het integraal jeugdbeleid, het integratiebeleid, het armoedebeleid en het sportbeleid. Uit deze beleidskaders blijkt de ambitie om te zorgen dat de inwoners van Helmond "meedoen". Hier sluiten de combinatiefuncties op aan. Alle kinderen moeten meedoen en betrokken zijn. In het visiedocument is de dekking voor de benodigde financiële middelen tot 2013 geregeld. Vanaf 2013 wordt een deel van de welzijnsbudgetten (bestaande middelen) ingezet voor de combinatiefuncties.

Inmiddels zijn de eerste sportcombinatiefunctionarissen in dienst genomen bij de stichting JiBB (Jeugd in Beweging Brengen). Binnen deze stichting worden de belanghebbende werkvelden als onderwijs, sport, maar ook welzijn vertegenwoordigd. De eerste werkzaamheden van de functionarissen betreffen het geven van gymlessen op basisscholen, het verzorgen van naschoolse sportclinics bij verenigingen en het organiseren van wijksporevenementen. Bij het toenemen van het aantal fte's functionarissen wordt ook het werkveld uitgebreid naar het voortgezet en speciaal onderwijs. De 1,5 fte voor de combinatie cultuur en onderwijs is ondergebracht bij de stichting Cultuurcontact.

Wijkgericht werken

Op 1 juni 2010 is de nota "Wijkgericht werken in een nieuwe jas" vastgesteld door de gemeenteraad. De notitie geeft geen nieuwe visie op wijkgericht werken, wel een aanscherping van de huidige praktijk. De notitie beoogt ook geen reorganisatie, wel verbeteringen binnen de bestaande organisatiestructuur. Op deze notitie volgt een overgangsfase waarbij de verbeteringen ingevoerd gaan worden door betrokkenen. De verbeteringen zorgen er voor dat wijkorganen beter gepositioneerd worden. De wijkorganen worden ontlast van de verplichte schriftelijke wijkplannen en van de organisatie en verslaglegging van de wijktafels. Wijkorganen beslissen zelf wat zij belangrijk vinden om over te adviseren en kunnen daarmee hun eigen capaciteitsinzet beïnvloeden. Bestuurders komen beter in hun bestuurlijke rol op de contactmomenten met de wijkorganen omdat er 'al brainstormend' gesproken kan worden over de nabije toekomst van de wijk. Vakambtenaren komen meer in de wijk en krijgen handvatten om responsiever te zijn op initiatieven uit de wijken. Taken en verantwoordelijkheden zijn verdeeld, waardoor de adviseur wijkgericht werken wordt ontlast en voldoende tijd heeft voor zijn kerntaken. En er zijn structurele contactmomenten waaruit acties voortvloeien in de vorm van een wijkactieplan.

Veiligheidshuis

De Toekomstvisie Veiligheidshuis regio Peelland 2010-2015 moet nog worden vastgesteld door de gemeenteraad. De volgende informatie over de missie en visie van het Veiligheidshuis is afkomstig uit het concept van 21 mei 2010. In het Veiligheidshuis Peelland werken partners uit de justitieketen, veiligheidsketen en de zorgketen structureel samen. De partners van het Veiligheidshuis zorgen voor een essentiële bijdrage in het voorkomen van eerste delicten, het terugdringen van recidive en het zorg dragen voor adequate zorg voor dader en omgeving het slachtoffer. In het Veiligheidshuis is de ketensamenwerking op operationeel niveau fysiek samengebracht om de optimale conditie te

hebben waarin afstemming en samenwerking kan plaatsvinden. Het Veiligheidshuis speelt snel, herkenbaar en zichtbaar in op actuele ontwikkelingen in de aandachtsgebieden. Alle personen die in de regio Peelland risicoverdrag vertonen, dan wel zich schuldig hebben gemaakt aan een strafbaar feit, geprojecteerd op de doelgroepen die onderwerp van discussie zijn in het Veiligheidshuis en die door de aard van de problematiek in aanmerking komen voor een integrale aanpak in het Veiligheidshuis krijgen een vlotte en merkbare reactie. Bij de zorg voor slachtoffers is de gerichtheid op herstel en/of genoegdoening van het doorstane leed van belang, voor zover wettelijke en feitelijke mogelijkheden daarin voorzien.

Gezondheidsbeleid

De nota Lokaal Gezondheidsbeleid 2008-2011 zal in 2011 worden herzien. Het Lokaal Gezondheidsbeleid gaat uit van de definitie van gezondheid volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). Volgens de WHO is de definitie van gezondheid: "een toestand van compleet lichamelijk geestelijk en sociaal welzijn en niet alleen de afwezigheid van ziekten en gebreken." Het hanteren van deze definitie impliceert meteen de keuze voor een brede, integrale visie op gezondheid en de daarmee verband houdende consequenties. Uitgangspunt binnen deze brede, integrale visie is het scheppen van gelijke kansen voor iedereen om zich sociaal, geestelijk en lichamelijk goed, dus gezond te voelen. De gemeente voert in het kader van Lokaal Gezondheidsbeleid de regie over de Openbare Gezondheidszorg, dat is dat deel dat zich bezighoudt met het voorkomen (preventie) van ziekte en de bescherming en bevordering van de gezondheid van burgers. De nota richt zich vooral op een wijkgerichte aanpak ten einde de gezondheidsachterstanden terug te dringen.

Speelruimtebeleid

In 2003 is het Speelruimtebeleidsplan 2003-2010 vastgesteld. Dit plan bestaat uit twee delen. In het eerste deel zijn de gemeentelijke visie en doelstelling uitgewerkt. De doelstelling van het speelruimte beleidsplan is: "Een gespreid patroon van kwalitatief goede voorzieningen in de openbare ruimte tot stand te brengen dat op de behoefte van jongeren is afgestemd en evenwichtig is verdeeld over de stad." Er wordt uitgegaan van de volgende basisuitgangspunten:

- Voorzieningen zijn vandalismebestendig en er is synergie met bestaande voorzieningen waardoor meervoudig gebruik mogelijk is.
- De voorzieningen zijn fysiek en sociaal veilig, waarbij er een afweging is gemaakt omtrent de capaciteit, voldoende ruimte en gelegenheid om de activiteit uit te voeren.
- Op de locatie is ruimte voor aanvullende voorzieningen zoals bankjes, prullenbakken, fietsenrekken.

Speelruimtebeleidsplan deel II

In deel II van het speelruimtebeleidsplan wordt aangegeven waar er in de stad een tekort is aan speelplekken van voldoende omvang en kwaliteit waarbij ook wordt bepaald hoeveel financiële middelen er gereserveerd dienen te worden om die speelplekken duurzaam in stand te kunnen houden.

Appendix speelruimte beleidsplan

In het Speelruimtebeleidsplan deel 1 zijn de basisvoorwaarden voor spelen vastgelegd. Voor bijzondere speelvoorzieningen, die doorgaans voor jongeren vanaf een jaar of 13 bedoeld zijn, is hierin geen beleid opgenomen. Om deze ontwikkelingen in de speelruimtevoorzieningen mogelijk te maken, is het vigerende beleidsplan in 2009 aangevuld met een Appendix Speelruimte Beleidsplan "Ruimte voor jongeren".

In 2011 wordt het huidige Speelruimtebeleidsplan inclusief de appendix geëvalueerd. Naar aanleiding hiervan wordt er een nieuw integraal Speelruimtebeleidsplan opgesteld.

2.2.2 Wmo

Accommodatiebeleid

Op 3 november 2009 is de nota accommodatiebeleid vastgesteld. Het doel van het nieuwe accommodatiebeleid is dat de rol van accommodaties beter wordt verankerd in het beleid. Dit betekent waarborgen dat wijkaccommodaties een bijdrage leveren aan het realiseren van de beleidsdoelen en dat ze inspelen op de behoefte van de wijkbewoners. Dit is de leidende ambitie. Bovendien dient het nieuwe accommodatiebeleid een bijdrage te leveren aan de volgende zaken: het verhogen van de bezettingsgraad, het vergroten van de uniformiteit en het versterken van de continuïteit. Daarnaast is de inzet dat er tot en met 2012 géén gedwongen sluiting van wijkaccommodaties plaats vindt, zodat de accommodaties zich kunnen instellen op het nieuwe beleid. We vragen dat de wijkaccommodatie zich gedraagt als een *wijkondernemer*: naar buiten gericht, ondernemend en met het belang van de wijk voorop. Voor de wijkondernemer prevaleert het maatschappelijk resultaat, de kwaliteit en de diversiteit van de programmering, boven het financieel resultaat van de programmering.

Buitensportaccommodaties

Op dit moment wordt de visie buitensport (Sporten in de Wijk) ontwikkeld. De besluitvorming met betrekking tot deze visie zal begin 2011 plaatsvinden. Een wijk wordt/blijft leefbaar door de aanwezigheid van sport- en beweegvoorzieningen. We kiezen voor een aantal uitgangspunten die de basis vormen voor de visie op buitensport. De uitgangspunten beschrijven de situatie in Helmond in 2020. Uitgangspunten zijn het in stand houden, het kwalitatief verbeteren van de buitensportaccommodaties en het verbeteren van de bereikbaarheid en toegankelijkheid hiervan. Daarnaast het optimaliseren van het gebruik van de gemeentelijke buitensportvoorzieningen en het creëren van een beweegvriendelijke ruimtelijke omgeving rondom sportparken.

Senioren

Het seniorenbeleid 2009-2011 richt zich op het vergroten van het aantal oudere vrijwilligers en mantelzorgers en het vergroten van de zelfredzaamheid onder senioren. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen vitale en kwetsbare senioren. Voor senioren die aangewezen zijn op zorg, een laag inkomen hebben of bijvoorbeeld dreigen te vereenzamen, moet er een goed voorzieningenaanbod zijn. Juist in een afhankelijke situatie, moeten zorgbehoevende senioren ondersteund worden om mee te doen aan de samenleving. Senioren moeten zoveel mogelijk zelf keuzes kunnen maken, we willen mensen in staat stellen om zichzelf te helpen. Goede zorg aan de senior staat voorop, dit betekent dat een vrijwilliger of mantelzorger waar nodig, tijdig moet en kan opschalen.

Mantelzorgondersteuning

De nota mantelzorgondersteuning is in mei 2009 vastgesteld door de gemeenteraad en zal doorlopen tot 2014. De visie van deze nota is echter al eerder vastgesteld in het Wmo beleidsplan 2008-2011, te weten: actieve burgers die zich inzetten voor de samenleving vormen de basis van de

Zorgzame stad Helmond en Helmonders zijn in staat zolang mogelijk zelfstandig te blijven functioneren en te participeren. Om deze visie te realiseren, luidt de hoofdambitie van de nota mantelzorgondersteuning als volgt: het vergroten van de draagkracht en/of het verkleinen van de draaglast van mantelzorgers. Hierbij horen twee subambities die als volgt geformuleerd worden: voor de mantelzorger die er (tijdelijk) niet alleen uitkomt, is er een goed toegankelijk en laagdrempelig ondersteuningsaanbod en voor de mantelzorger is er een volledig, vraaggericht aanbod aan mantelzorgondersteuning dat elk aspect van mantelzorg omvat. In de nota is extra aandacht gegeven aan jonge en allochtone mantelzorgers.

Vrijwilligerswerkbeleid

De nota vrijwilligerswerkbeleid 2010-2013 is vastgesteld op 1 december 2009. Hierin wordt duidelijk dat vrijwilligerswerk, mede door de komst van de Wet maatschappelijke ondersteuning, zeer veel beleidsterreinen raakt en dat het bijdraagt aan diverse doelstellingen uit andere beleidsvelden. Dit maakt duidelijk dat vrijwilligers van grote waarde zijn voor een stad als Helmond. Waar het bij vrijwilligerswerk om draait is het matchen van de vraag van vrijwilligersorganisaties en het aanbod aan vrijwilligers. Deze match blijkt door verschillende trends en ontwikkelingen steeds lastiger te maken. Vrijwilligersorganisaties zijn veeleisender geworden, mede dankzij toegenomen verantwoordelijkheden en werkdruk, en potentiële vrijwilligers hebben de tijd niet om aan deze vraag te voldoen. De vraag is dan ook: Hoe kunnen we er als gemeente voor zorgen dat er voldoende matches worden gemaakt? We hebben met de nota Vrijwilligerswerkbeleid 2010-2013 drie ambities voor ogen: het optimaal benutten van het Helmondse vrijwilligerspotentieel nu en in de toekomst, voor organisaties die moeite hebben om vrijwilligers te vinden en te binden is er een ondersteuningsaanbod, en bedrijven en maatschappelijke organisaties die maatschappelijk betrokken willen ondernemen (met name m.b.t. werknemersvrijwilligerswerk) worden gestimuleerd en ondersteund.

Wet participatiebudget

Om participatie te bevorderen heeft het kabinet de schotten weggenomen tussen de gemeentelijke middelen voor re-integratie, inburgering en volwasseneneducatie en deze gebundeld. Resultaat hiervan is de Wet participatiebudget welke op 1 januari 2009 van kracht is geworden. Om invulling te geven aan deze wet is er in Helmond een visie participatiebudget ontwikkeld. De Helmondse visie op de participatiewet is de volgende: meedoen aan de samenleving kan langs verschillende wegen, bijvoorbeeld via betaald werk, vrijwilligerswerk of mantelzorg. Participatie op de arbeidsmarkt stelt mensen in staat om in hun eigen inkomen te voorzien, biedt mogelijkheden voor integratie en emancipatie en geeft burgers een gevoel van eigenwaarde. Betaald werk is bovendien de meest effectieve en duurzame manier om armoede te bestrijden. Naast arbeidsparticipatie is het van belang dat mensen, die geen uitzicht op betaald werk hebben, de mogelijkheid hebben om ook op een andere manier aan de samenleving mee te doen. Hierbij is een sterke link met de Wmo. Via de werkladder wordt de relatie met de Wmo verduidelijkt en er is een duidelijke overgang van sociale redzaamheid naar economische zelfredzaamheid aangegeven. Toch zal er nu ook al een overlap aanwezig zijn. Zo kunnen instrumenten binnen inburgering en educatie, voor wie arbeidsinschakeling niet mogelijk of niet nodig is, tot doel hebben de sociale zelfredzaamheid te verhogen.

Participatieladder

Reguliere arbeid

Gesubsidieerde arbeid

Arbeidsactivering

-----Link Wmo

Sociale activering

Pre sociale activering / zorg- of hulpverlening

Basisbestand

Wonen, welzijn en zorg

Het ontwikkelingsprogramma voorzieningen 2009-2015 "Wonen, welzijn en zorg voor mensen met beperkingen in Helmond", in de wandelgangen "Het WWZ-plan", is in juli 2009 vastgesteld door de gemeenteraad. In het plan wordt op een rij gezet welke ontwikkelingen in het voorzieningenaanbod de gezamenlijke WWZ-partners voor de komende periode wenselijk achten om de Wmo ambitie "Mensen met beperkingen kunnen zoveel mogelijk zelfstandig functioneren en participeren", te kunnen realiseren. Steeds vaker kan de burger hierbij zelf kiezen hoe hij wil wonen, hoe hij de zorg geleverd wil krijgen en hoe hij zijn sociale leven wil inrichten. Daarnaast is er de nodige aandacht voor de mantelzorger, die vaak noodzakelijk is om het zelfstandig wonen te kunnen realiseren. Het plan is niet alleen een uitwerking van het Wmo beleidsplan. Ook in de Woonvisie en het Lokaal Gezondheidsbeleid wordt de basis gelegd voor het WWZ-plan. Het is een faciliterend plan waarop alle partners hun eigen plannen kunnen baseren. Het plan heeft nadrukkelijk een dynamisch karakter. In het plan wordt op stedelijk niveau in kaart gebracht hoe het staat met het huidige en toekomstige voorzieningenaanbod in relatie met de behoefte en op wijkniveau. De WWZ-partners komen uit de domeinen wonen, welzijn, zorg en cliëntenorganisaties. In het totaal 25 externe partners hebben het convenant, waarin de samenwerking wordt geregeld op 29 september 2009 ondertekend.

Stedelijk Kompas en prestatievelden 7, 8 en 9

Het Stedelijk Kompas Peelregio is in maart 2008 vastgesteld door de gemeenteraad. Dit kompas bevat een overzicht van ambities, instrumenten en financiering waarmee dak- en thuisloosheid van burgers zoveel mogelijk wordt tegengaan. Helmond is als centrumgemeente verantwoordelijk voor de maatschappelijke opvang in de Peelregio en ontvangt hiervoor middelen van het Rijk. Doel van het stedelijk kompas is het verminderen van dakloosheid en overlast door inzet op preventie, zorg en herstel. Op het niveau van de burger betekent dat een betere kwaliteit van leven, betere gezondheid, meer zelfredzaamheid, participatie en veiligheid. De doelgroep kenmerkt zich door problemen op meerdere levensgebieden en de ambities zijn dan ook enkel te realiseren als de aanpak zich op deze diverse gebieden richt. Een gemeentelijke beleidsregie en sturing op resultaat staan centraal in het Stedelijk Kompas.

Na een tussenevaluatie van het Stedelijk Kompas en de nota Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) (begin 2010) is de doorontwikkeling van het beleid voor de periode vanaf 2012 aan de orde. Hierin is vastgelegd dat het Stedelijk Kompas Peelregio voortaan gebruikt wordt als het

(overkoepelende) specifieke regionale Wmo-beleidskader 7-8-9, om er zo voor te zorgen dat er minder beleidsdrukte ontstaat. Op basis van het huidige beleid vinden er activiteiten plaats voor mensen met een enkelvoudige of (in de meeste gevallen) meervoudige problematiek. Het beleid zal zich in de toekomst echter toespitsen op mensen met meervoudige problematiek. Het beleid wordt meer mensgericht en activerend. Het hoofddoel is om de kwaliteit van leven (de zelfredzaamheid) van burgers met meervoudige problematiek te vergroten door een zinvolle dagbesteding, een redelijke gezondheid, zo zelfstandig mogelijke huisvesting en voldoende bestaansmogelijkheden (inkomen, sociaal netwerk). Tot slot wordt er gestreefd naar op maat gemaakte en gebundelde inzet, hierbij komt de eigen kracht van het individu en de sociale omgeving op de eerste plaats. Op cliëntniveau wordt er samengewerkt om via een individueel traject ondersteuning, opvang en begeleiding op maat te bieden met een sluitende keten van preventie, toeleiding, hulp/activering en zorg.

Integratiebeleid

De nota integratiebeleid 2008-2011 richt zich op het samen leven van autochtone en allochtone inwoners van de gemeente Helmond. Het integratiebeleid kan gezien worden als onderdeel van het Wmo beleid en hoort thuis in het eerste prestatieveld, sociale cohesie. De opgave voor het integratiebeleid moet zijn om een bijdrage te leveren aan evenredige participatie (mede door toegankelijke algemene voorzieningen) en aan de bevordering van ontmoeting en dialoog. De hierbij behorende doelstellingen zijn dat zoveel mogelijk (potentiële) inburgeraars een inburgeringsprogramma volgen, de participatie van allochtone vrouwen toeneemt, de algemene voorzieningen verbeterd worden, de onderwijs- en arbeidsmarktsituatie van allochtone jongeren verbeterd wordt en dat de sociale cohesie versterkt wordt.

De Kanteling

In het kader van de Kanteling, een andere manier van samenwerken in de zorg voor persoonlijke en huishoudelijke verzorging hebben we diverse maatregelen ingevoerd, namelijk introductie van persoonlijke ondersteuning (PO) in plaats van huishoudelijke verzorging 1, 2 en 3, project MAATwerk, introductie zorg- en gemaksdiensten als gebruikelijke voorliggende voorziening, eigen bijdrage voor alle voorzieningen in het kader van Wmo (exclusief voorzieningen voor kinderen en rolstoelen) en een nieuw protocol persoonlijke ondersteuning.

Overig beleid

Veiligheidsbeleid en arbeidsmarktbeleid hebben raakvlakken met het Wmo beleid, maar worden hier niet expliciet benoemd. Zij staan wel beschreven bij het jeugdbeleid.

2.2.3 Jeugdbeleid

Onderwijsvisie

In december 2007 heeft de gemeenteraad zijn kaders van de onderwijsvisie vastgesteld. Met deze visie wil de gemeenteraad het college vragen uitvoering te geven aan de bouwstenen en de prioriteiten. Er zijn zes bouwstenen benoemd:

1. De gemeente heeft meer taken en verantwoordelijkheden op het gebied van onderwijs dan haar wettelijke taken.
2. De gemeente heeft een voorwaarden scheppende, initiërende en stimulerende rol om samenhang te brengen in en om het onderwijs voor een optimale ontwikkeling van de leerling.
3. De onderwijsvisie dient aan te sluiten bij de overige beleidsvelden van het integraal jeugdbeleid.
4. De na te streven doelen worden met de betrokken ketenpartners (waaronder het onderwijsveld) gezamenlijk gedragen.
5. In de visie van de gemeenteraad start de doorlopende leerlijn vanaf 0 jaar, hetgeen vraagt om deelname van preventieve gezondheidszorg, peuterspeelzaalwerk en kinderopvang.
6. De gemeente initieert en stimuleert de voorzieningen rond de school: dit zijn met name zorgvoorzieningen en vrijetijdsvoorzieningen.

Volgens de gemeenteraad is goed onderwijs in Helmond belangrijk en moet het een gezamenlijke verantwoordelijkheid van onderwijs, gemeente en ook andere (sociaal maatschappelijke) partners zijn. De gemeentelijke regierol vraagt om gezamenlijke inzet van expertise, menskracht en middelen door deze organisaties, waarbij duidelijkheid is over rollen, doelen, resultaten, ondersteuning en facilitering. Als jongeren, vanaf 0 jaar, kunnen deelnemen aan onderwijs dat aansluit op hun behoefte, is er een goede basis gelegd voor een leven lang blijven leren. Adequate onderwijshuisvesting is een randvoorwaarde, een middel om kinderen en jongeren in hun (school)omgeving zo goed mogelijk tot ontwikkeling te laten komen en participatie in en betrokkenheid met hun wijk en de stad Helmond nog beter te realiseren. Het college onderschrijft deze visie en staat volledig achter het hebben van een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Een leven lang leren en adequate onderwijshuisvesting zijn middelen die er aan bijdragen dat een kind in Helmond zo goed mogelijk tot ontwikkeling komt en actief participeert in en zich betrokken voelt met de wijk en/of de stad.

Arbeidsmarkt

In 2011 zal de nieuwe visienota arbeidsmarktbeleid worden vastgesteld. De huidige kadernota verloopt eind 2010 en zal derhalve herijkt worden. In het jaarplan arbeidsmarktbeleid 2010 zijn vooral m.b.t. de economische crisis bepaalde prioriteiten gesteld. Er is een significante stijging van de jeugdwerkloosheid, en jongeren tot 27 jaar krijgen daarom extra aandacht in het arbeidsmarktbeleid. Op lokaal niveau is met de Stuurgroep Arbeidsmarkt gewerkt aan een initiatief om juist de groep schoolverlaters met een startkwalificatie op te vangen en speelklaar te houden: de Proeffabriekencarrousel. Daarnaast is op regionaal niveau, wederom in breed verband, gewerkt aan een aanvullend actieplan om jeugdwerkloosheid te bestrijden. Dat heeft geleid tot het Strategisch plan Jeugdwerkloosheid Zuidoost Brabant (later uitgewerkt tot actieplan). De Helmondse initiatieven, waaronder de Proeffabriekencarrousel, maken onderdeel uit van dit brede regionale plan. De focus op de korte termijn is daarbij op het voorkomen van uitval en uitkeringsafhankelijkheid. De focus op de langere termijn is dan weer gericht op het 'speelklaar' houden en kwalificeren van de jongeren, opdat ze voldoende inzetbaar en met voldoende (extra) kwalificaties klaar zijn een duurzame stap te

zetten op de arbeidsmarkt zodra deze weer aantrekt. Door nu sterk in te zetten op het voorkomen van werkloosheid en, daar waar dat toch het geval is, in te zetten op het zo snel mogelijk weer uit de uitkering krijgen van deze nieuwe groep mensen, voorkomen we nieuwe groepen langdurige werklozen.

Integrale kindcentra

De nota integrale kindcentra zal nog in 2010 of begin 2011 vastgesteld worden door de raad. De gemeente Helmond beschouwt een integraal kindcentrum als een netwerkconcept tussen onderwijs, opvang en zorg rond kinderen en hun ouders. Het integraal kindcentrum draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen in de leeftijd 0-13 jaar. De gemeente neemt een regierol (visionair en faciliterend) in: het initiatief om integrale kindcentra te realiseren komt van de schoolbesturen en (besturen van) kinderdagverblijven en peuterspeelzaalwerk. De gemeente ziet de scholen als ondernemers en zij zullen daarom samen met andere maatschappelijke partners moeten komen tot een voorstel voor het vormgeven van het integraal kindcentrum. Hoewel de gemeente Helmond voorstander is van de ontwikkeling van integrale kindcentra is het zeker nu maar ook in tijden van economische voorspoed niet haalbaar om van elke school fysiek een integraal kindcentrum te maken. Dit is ook niet noodzakelijk om de inhoudelijke ambities met betrekking tot doorgaande leerlijnen e.d. te realiseren. De gemeente Helmond vindt dat bij een integraal kindcentrum de nadruk moet liggen op de inhoudelijke samenwerking tussen verschillende kindvoorzieningen in een wijk. Gezamenlijke huisvesting is niet noodzakelijk om deze inhoudelijke samenwerking te bewerkstelligen. Ervaring leert immers dat gezamenlijke huisvesting niet noodzakelijk leidt tot samenwerking als er slechts sprake is van een bedrijfsverzamelgebouw. Bovendien leidt gezamenlijke huisvesting tot grote scholen wat niet altijd wenselijk is. Dit betekent dat per wijk het integraal kindcentrum er anders uit kan zien, met verschillende maatschappelijke partners. Op deze wijze kan inhoud worden gegeven aan wijkgericht werken. Belangrijk is in ieder geval dat er geen sprake meer moet zijn van solitaire ontwikkelingen van individuele scholen binnen één voedingsgebied. Dit veroorzaakt leegstand in andere scholen.

Integrale jeugdgezondheidszorg

In 2011 zal de visie Jeugdgezondheidszorg (JGZ) Helmond 2011-2015 worden vastgesteld. De JGZ in Helmond heeft tot doel het bevorderen, beschermen en beveiligen van de gezondheid en de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling van jeugdigen van 0-19 jaar, zowel op individueel als populatieniveau. De JGZ voert o.a. voor alle kinderen preventieve screeningen uit; lichamenlijk, cognitief en psychosociaal. Hiermee vervult ze een belangrijke rol in vroegsignalering van risico's, korte interventies en doorverwijzing naar zwaardere of andere vormen van hulpverlening. In het regeerakkoord van Kabinet Rutte 1 staat dat gemeenten financieel en uitvoeringstechnisch verantwoordelijk worden voor de uitvoering van alle jeugdzorg. De gelden die hier momenteel in omgaan zullen, verminderd met een efficiencykorting, vanaf 2015 worden overgeheveld naar gemeenten. Deze ontwikkeling, en de ontwikkelingen in het CJG vragen om een visie op de JGZ. Echter, er is nog dusdanig veel onduidelijkheid over de voorwaarden dat een visieontwikkeling wellicht te vroeg komt. De gemeente Helmond vindt het wel belangrijk om proactief op deze ontwikkelingen in te spelen en doet daarom een eerste aanzet. De JGZ sluit aan op en versterkt het (integraal) jeugdbeleid van de gemeente Helmond.

Voortijdig schoolverlaten (VSV)

De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid heeft in haar rapport “Vertrouwen in de school. Over de uitval van ‘overbelaste’ jongeren” (Amsterdam University Press, 2009) drie ‘typen’ schooluitvallers geïdentificeerd, namelijk ‘opstappers’, ‘niet-kunners’ en ‘overbelasten’. Opstappers zijn jongeren die de school verlaten wanneer leren minder aantrekkelijk voor ze is dan werken. Zij kiezen ervoor om geld te verdienen, en laten onderwijs (tijdelijk) voor wat het is. De ‘niet-kunners’ zijn jongeren waarvoor de traditionele leerweg te moeilijk is. En de ‘overbelasten’ zijn jongeren die vaak door structurele sociale en emotionele problemen zich gedwongen voelen af te haken, ondanks het feit dat ze misschien best in staat zijn om een startkwalificatie (havo of vwo-diploma of een diploma op ten minste niveau 2 MBO) te halen. Deze laatste groep maakt de meerderheid uit van de voortijdig schoolverlaters. Om goed in te kunnen spelen op de behoeften van (dreigende) schoolverlaters worden deze groepen als vertrekpunt voor het beleid gehanteerd.

Gemeenten hebben een wettelijk opgelegde uitvoeringstaak bij het voorkomen van voortijdig schoolverlaten: deze is verankerd in de Leerplichtwet en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC). Bij de RMC zijn de wettelijke taken neergelegd om de voortijdig schoolverlaters, jongeren zonder startkwalificatie, in kaart te brengen, te volgen en voor zover mogelijk weer op een traject richting onderwijs te plaatsen. Deze inzet richt zich vooral op de opstappers. Daarnaast financiert de gemeente ook een aantal voorzieningen die zich richten op de overbelasten en de niet-kunners. Voorzieningen als mentorprojecten, schoolmaatschappelijk werk, jongerenwerk en HelmondJONG2Gether leveren tevens een bijdrage in het voorkomen van schooluitval.

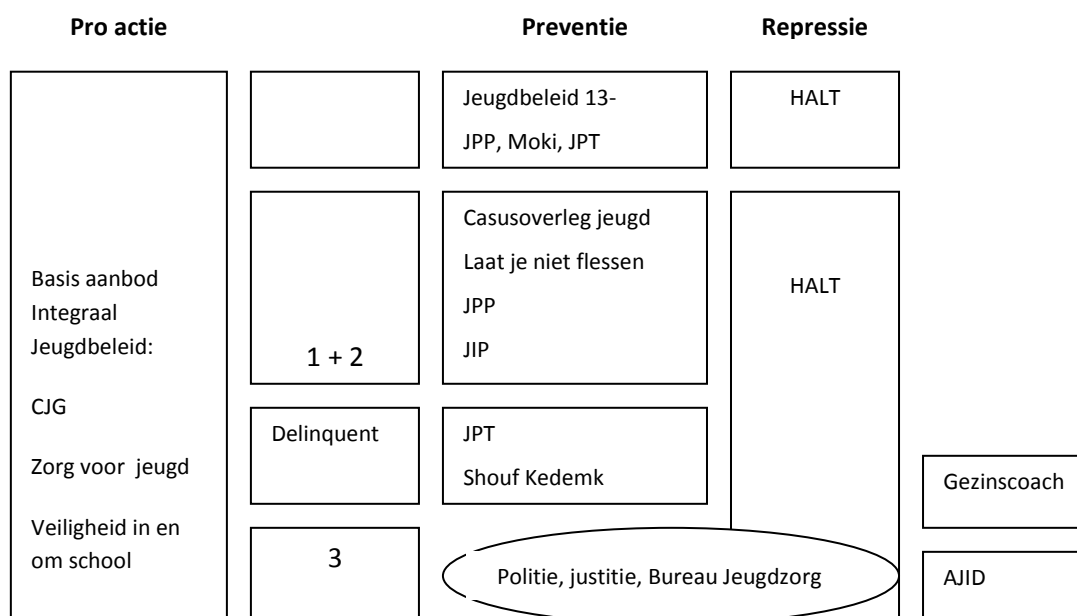
Het onderwijs zelf heeft uiteraard ook een zeer belangrijke invloed op VSV (alle drie de categorieën). De school biedt een leeromgeving waarin een leerling zich wel of niet prettig voelt. Er zijn diverse vormen van onderwijs (of onderwijs-zorgarrangementen) voorhanden om te zorgen dat er voor iedere jongere een passende leeromgeving mogelijk is. Het Rijk realiseert met haar bekostiging ook prikkels naar het onderwijs om te voorkomen dat leerlingen voortijdig de school verlaten. De term Passend Onderwijs is daarin leidraad voor het onderwijs. Hoewel gemeenten hier weinig zeggenschap op hebben, blijven zij graag actief betrokken bij deze ontwikkelingen. Deze betrokkenheid is ingegeven door de verantwoordelijkheid voor haar jeugdige inwoners (de leerlingen van de school). Naast de gemeentelijke taken voor opvoeden en opgroeien (prestatieveld 2 Wmo) en veiligheid/leefbaarheid, liggen er op het gebied van onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer een aantal wettelijke gemeentelijke taken en worden provinciale jeugdzorgtaken op korte termijn al op het bordje van gemeenten gelegd.

Ook arbeid heeft een belangrijke invloed op VSV, enerzijds omdat dit wenkende perspectief uiteindelijk nagestreefd wordt, maar anderzijds ook omdat het stevig af kan leiden van de doelstelling om een startkwalificatie te halen. Een route naar passend werk, kan daarom pas worden gestimuleerd zodra is vastgesteld dat de route naar een startkwalificatie niet (meer) haalbaar is (RMC-wet). RMC-trajectbegeleiders hebben de taak om daar op toe te zien, voordat het Jongerenloket een route naar arbeid inzet. RMC-trajectbegeleiders voeren hun werk daarom ook uit vanuit het Jongerenloket, zodat een gezonde wisselwerk in de praktijk vorm kan krijgen.

Jeugd en veiligheid

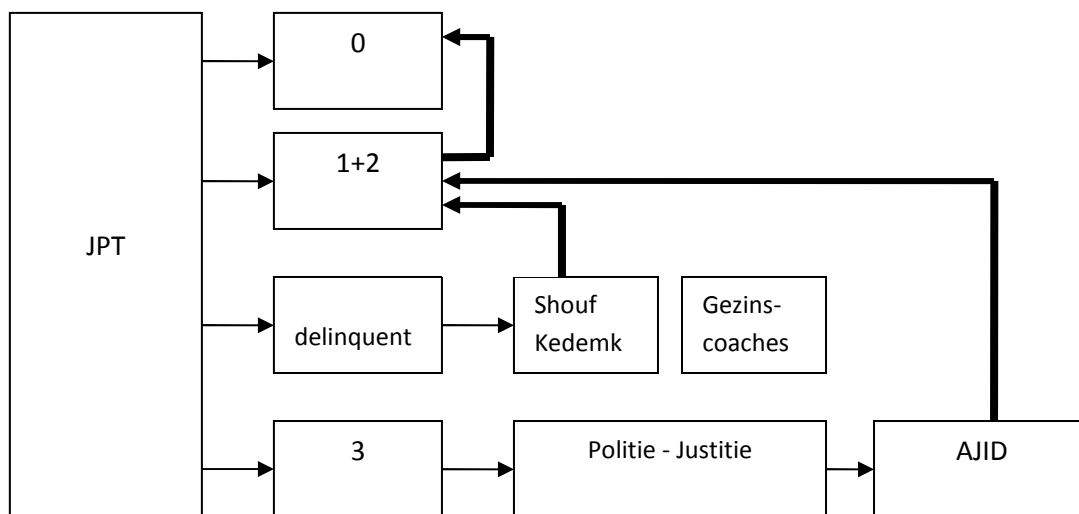
De beleidsnota “Aanpak jeugdgroepen uit Helmond” is in augustus 2010 vastgesteld. Dit plan is tot stand gekomen vanuit een verzoek uit het Driehoeksoverleg, waar aandacht is gevraagd voor een overall regierol, waarbij uitgegaan wordt van het gegeven dat er voor elke problematische jeugdgroep een meersporenaanpak nodig is en elke aanpak gecoördineerd moet worden, onafhankelijk van welke partner de grootste rol heeft in het aanpakken van de problematische jeugdgroep. De nota biedt inzicht in de bestaande projecten die al worden ingezet om de Helmondse jeugdgroepen te bedienen en geeft informatie over de intensivering op de groepsaanpak en de individuele aanpak. Het is een plan van aanpak waarmee voorkomen wordt dat jongeren uit de hinderlijke en overlastgevende groepen afglijden naar het criminele niveau. Dit plan van aanpak beschrijft stappen van de groepsaanpak naar de individuele aanpak en de taken en verantwoordelijkheden van alle betrokkenen. Hieronder wordt schematisch aangegeven ‘wie wat doet’ op het gebied van jeugd en veiligheid en hoe de ketenbenadering werkt.

De aanpak van jeugd en veiligheid is ingericht op basis van de Beke shortlist. Hierbij worden groepen jongeren geïdentificeerd als hinderlijk (1), overlastgevend (2) en crimineel (3). Vanzelfsprekend is er ook aandacht voor de ‘gewone’ jongeren (0).

Figuur 1. Jeugd en Veiligheid: wie doet wat.¹

¹ In de schema's worden de volgende afkortingen gebruikt. CJG: Centrum voor Jeugd en Gezin. JPP: Jeugd Preventie Plan. JIP: Jeugd Interventie Plan. Moki: moeder kind . JPT: Jeugd Preventie Team. AJID: Alle Jongeren In Detentie.

Figuur 2. Ketenbenadering voorkomen overlast jeugd en minder (aanwas van) criminele (allochtone) jongeren.

13+ beleid

Voor jongeren van 13 jaar en ouder is beleid vastgesteld dat zich richt op leren, meedoen en genieten. Hiermee willen we meer betrokkenheid en binding van jongeren aan Helmond realiseren, jongeren ontwikkelingskansen bieden in een stimulerende omgeving en actieve participatie stimuleren, zowel maatschappelijk als beleidsmatig. Jongeren doen mee, er is voor hen voldoende te doen en zij hebben een positief oordeel over de attractiviteit van de stad. Daarbij moet er aandacht blijven en ingezet worden op het voorkomen van risicogedrag, zoals schulden, te weinig bewegen, verslaving, crimineel gedrag en voortijdig schoolverlaten.

Onderwijskansen/ onderwijsachterstanden

Op dit terrein zijn twee nota's van belang. Ten eerste is de adviesnota Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) een speerpunt van het Onderwijsachterstandenbeleid (OAB). VVE is bestemd voor doelgroepkinderen van 2 en 3 jaar oud en wordt verzorgd op een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf. Op 2 augustus 2010 is in aanvulling op de OAB wet, de Wet OKE (ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie) in werking getreden. De beleidskoers van de gemeente, om het peuterspeelzaalwerk volledig te professionaliseren is gerealiseerd. Een van de belangrijkste redenen voor de professionalisering is de ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar nog beter en adequater te kunnen volgen en nog vroeger te kunnen inspelen op eventuele ontwikkelings- en/of taalachterstanden. Het doel van het Helmondse beleid is dat elk kind dat ervoor in aanmerking komt, deel kan nemen aan het VVE-aanbod in een huisnabije voorschoolse voorziening. De tweede belangrijke beleidsnota in het kader van OAB, is de nota schakelklassen 2010-2014. Een schakelklasleerling is een leerling in het primair onderwijs met een grote taalachterstand, waarvan verwacht mag worden dat deze na een jaar intensief taalonderwijs succesvol op eigen capaciteitsniveau aan het regulier onderwijs kan deelnemen. Op de betreffende

Helmondse scholen zijn taalbeleidsplannen geformuleerd aan de hand waarvan verdere optimalisering van het taalonderwijs gerealiseerd wordt. Een schakelklas is in deze ontwikkeling soms wel een waardevolle aanvulling, in andere situaties soms ook niet nodig. Alle scholen zijn benaderd met de vraag naar de aanwezigheid van leerlingen die voldoen aan de criteria en met de vraag naar wensen en mogelijkheden. Na deze schriftelijke inventarisatie is met de scholen die zich aanmeldden een verdere verkenning van de mogelijkheden en ambities uitgevoerd.

Armoedebeleid

Op 7 oktober 2008 is de beleidsnota "Armoede gevangen" vastgesteld. Het armoedebeleid is erop gericht om inwoners met een laag inkomen in staat te stellen mee te (blijven) doen. Armoede is dus niet alleen een financieel vraagstuk, maar het heeft ook sociale aspecten. Dat wil zeggen dat deelname aan sociale, economische, educatieve en recreatieve activiteiten een positief effect heeft op de positie van burgers. Het beleid is gebaseerd op de mogelijkheid van levensonderhoud en participatie. Daarmee wordt erkend dat burgers, naast de minimaal noodzakelijke middelen die nodig zijn om in hun levensonderhoud te voorzien, ook bescheiden middelen moeten hebben voor zaken, activiteiten, die deelname aan de samenleving bevorderen.

2.3 Ontwikkelingen

2.3.1 Algemene ontwikkelingen

Demografische ontwikkeling

Een algemene tendens is dat we een vergrijzing, ontgroening en verdunning van de samenleving zien. De afgelopen 5 jaar is er geen sprake van een toename van het aantal inwoners door migratie. Er vertrekken ongeveer net zoveel inwoners als er komen wonen. Door autonome bevolkingsontwikkeling groeit het aantal inwoners van Helmond nog wel. Tot het jaar 2025 bedraagt de groei 4.300 inwoners. Deze groei wordt volledig toegeschreven aan natuurlijke aanwas, dat wil zeggen dat er meer kinderen worden geboren dan dat er inwoners sterven. Helmond vergrijst. In 2009 zijn zo'n 11.500 inwoner van Helmond 65 jaar of ouder. Tot 2025 komen er 5.000 65-plussers bij. Daarnaast is er sprake van ontgroening. Tot 2025 neemt het aantal kinderen tot en met 11 jaar af met 1.410. Door de vergrijzing en het afnemend aantal kinderen per gezin zal de gemiddelde woningbezetting naar verwachting verder dalen.

Individualisering – Informalisering – Informatisering – Intensivering

Het gemiddeld aantal mensen per huishouden neemt af, de leefstijl van mensen is meer gericht op het individu. De onderlinge tolerantie en acceptatie van elkaar neemt af. Ten opzichte van decennia geleden zijn de familieverbanden minder sterk, hangen de omgangsvormen minder samen met waarden en normen, is de invloed van de media en de verschillende vormen om kennis te verwerven sterk toegenomen, voert het gelijk van het gevoel, de belevenis meer de boventoon en wordt nog meer dan voorheen over de grenzen van het land heen gekeken en geleefd. De complexiteit van de samenleving neemt toe, hiervoor zijn andere vaardigheden van burgers en organisaties nodig. Competenties van de mensen stijgen, maar de vraag naar competenties stijgt nog meer. Hierdoor ontstaan vacatures die niet worden vervuld, ontstaat dat niet iedereen het kan bijbenen en ondersteuning en/of accepteren dat het niet anders gaat nodig is.

Ook de mantelzorg en het vrijwilligerswerk zijn aan verandering onderhevig. Uit de Zorgzame Stad enquête 2010² blijkt dat het aantal uren dat mantelzorgers per week mantelzorg verlenen, de laatste jaren flink is teruggelopen. Ook de respijtzorg neemt af: ook als men zou willen, bestaat niet altijd de mogelijkheid om zorg over te dragen of te delen met anderen: 62% van de mantelzorgers ziet onvoldoende mogelijkheden hiertoe. Voor een groot deel geldt dat er onvoldoende of geen mensen in beeld zijn aan wie ze de zorg zouden kunnen overdragen. Mantelzorgers zijn vaak wel op de hoogte van het bestaan van mantelzorgondersteuning: bijna twee derde heeft er van gehoord. Ongeveer een op de vier mantelzorgers heeft contact gehad met een van de mantelzorgorganen (23%). Het aantal mantelzorgers dat knelpunten of problemen ondervindt, neemt geleidelijk toe. Het meest genoemde knelpunt is, zoals alle jaren, dat de mantelzorg lastig te combineren is met andere dagelijkse bezigheden en de moeite om afstand te nemen van de zorg. Bij een toenemend aantal mantelzorgers is het inplannen van de mantelzorg een knelpunt.

Wat betreft het vrijwilligerswerk is de belangrijkste motivatie om niet (meer) actief te zijn als vrijwilliger, de veelheid aan andere verantwoordelijkheden. Men heeft een baan, volgt een studie, heeft een huishouden. Deze twee redenen gezamenlijk worden door 59% van degenen die geen vrijwilligerswerk genoemd.

Duurzaamheid – multifunctionaliteit - extramuralisering

De aandacht voor duurzaamheid en levensloopbestendigheid krijgt vorm en aandacht in woningen en gebouwen, maar ook in de aanpak van de sociale woonomgeving. Zorgvoorzieningen worden waar mogelijk geëxtramuraliseerd, activiteiten worden steeds vaker outreachend uitgevoerd en de multifunctionaliteit van voorzieningen (van wijkgebouwen tot sportvelden, van onderwijsvoorzieningen tot jeugdaccommodaties) wordt steeds meer gepretendeerd.

Er wordt bijvoorbeeld geconstateerd dat nieuwe ouderenzorg³, nieuwe geestelijke gezondheidszorg en nieuwe gehandicaptenzorg klanten vragen om innovatie in zorgarrangementen.

2.3.2 Crisis – bezuinigingen - ombuigingen

De gemeente Helmond heeft, evenals alle andere gemeenten, te maken met bezuinigingen. Dit betekent voor zowel het jeugd- als Wmo beleid dat er met minder middelen hetzelfde bereikt moet worden en/of dat er keuzes gemaakt moeten worden om activiteiten niet meer subsidiëren. De totale bezuinigingsopgave voor gemeente bedraagt tot 2015 13 miljoen. Voor programma 2, 3 en 4 van de gemeentelijke programmabegroting bedraagt de bezuinigingsopgave in 2011 7 miljoen.

In het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning zien we op rijksniveau een bezuiniging van 10 – 15%. Dit omvat onder andere strenger indiceren, pakketmaatregelen

De gevolgen van de crisis zijn dat de welvaarts groei onder druk staat, maar dat werkgelegenheid relatief groot zal zijn mede als gevolg van de vergrijzing. Daarnaast zien we een “nieuwe

---

² Zie www.helmond.nl voor de volledige Zorgzame Stad enquête.

³ Een belangrijk item hierbij is dementie. Volgens Alzheimer Nederland zal het aantal mensen met dementie als gevolg van de vergrijzing in de toekomst explosief stijgen naar een half miljoen in 2050. In Noord-Brabant neemt het aantal mensen met dementie zelfs toe met 78% tot 2030.

werkelijkheid” op de woningmarkt. Dit levert financieringsproblemen op bij de wijkaanpak. Daarnaast zien we een transformatie in de woningmarkt als gevolg van de vergrijzing.

Helmond staat voor een duurzame en kwalitatief goede sociale infrastructuur met een goed niveau van de basisvoorzieningen. De bezuinigingen betekenen een versobering voor iedereen. Dit betekent kostenbewust, effectief en samen met partners invulling geven aan de opdracht door o.a. overlap in het aanbod te voorkomen, daar waar mogelijk het aanbod over te laten aan commerciële aanbieders, te stoppen met activiteiten die geen toegevoegde waarde hebben, multifunctioneel gebruik maken van voorzieningen en toepassen van het profijtbeginsel (vragen om eigen bijdragen)

2.3.3 Landelijk beleid; regeerakkoord

Het regeerakkoord geeft een richting voor de toekomst, waarvan nog niet voor 100% vaststaat of dit doorgevoerd gaat worden en op welke wijze. Dit stuk is bedoeld ter informatie en in de herijking van het beleid hebben wij de hoofdlijnen meegenomen, namelijk de transitie van de jeugdzorg en de overdracht van delen van de AWBZ naar de Wmo.

In algemene zin vindt het nieuwe kabinet dat burgers allereerst moeten worden aangesproken op de eigen kracht en die van hun omgeving alvorens een beroep wordt gedaan op collectieve en gespecialiseerde individuele voorzieningen. Het huidige kabinet vindt dat is doorgeschoten in de overheidsverantwoordelijkheid. Dit heeft er toe geleid dat mensen zich ontslaan voelen van de plicht tot het nemen van hun eigen verantwoordelijkheid. Zij wil de verantwoordelijkheid weer meer terugleggen bij de burgers. Tevens wil het kabinet de overheidsbemoediging saneren en daarmee de overheidfinanciën.

Jeugdbeleid

Jeugdzorg

Het huidige kabinet formuleert in haar regeerakkoord dat er grote zorg bestaat over het functioneren van de jeugdzorg. De huidige manier waarop de jeugdzorg is georganiseerd en opereert zal een wezenlijke verandering moeten ondergaan. De effectiviteit van de jeugdzorg moet worden verbeterd door een stelselherziening. Het kabinet zal hiertoe de volgende maatregelen nemen:

- Er moet één financieringssysteem komen voor het huidige preventieve beleid, de huidige vrijwillige provinciale jeugdzorg, de jeugd LVG (licht verstandelijk gehandicapten) en jeugd-ggz.
- In lijn met het advies van de Parlementaire Werkgroep Toekomstverkenning Jeugdzorg, worden **gefaseerd alle taken op het gebied van jeugdzorg overgeheveld naar de gemeenten**. Het betreft hier: jeugd-ggz (zowel AWBZ als Zorgverzekeringswet), provinciale jeugdzorg, gesloten jeugdzorg, jeugdreclassering, jeugdbescherming en licht verstandelijk gehandicapte jeugd. Preventie en vrijwillige hulpverlening wordt in goede afstemming met gedwongen hulpverlening georganiseerd door (samenwerkende) gemeenten.
- De Centra voor Jeugd en Gezin die inmiddels gerealiseerd zijn, zullen bij de overheveling naar de (samenwerkende) gemeenten gaan dienen als front office voor alle jeugdzorg van de gemeenten.

De taken in de jeugdzorg gaan geleidelijk over naar gemeenten en per 1 januari 2015 zijn zij volledig de verantwoordelijkheid van gemeenten. De wijze van aanpak en de **schaal van samenwerking (Peelland, Zuid Oost Brabant en/of Noord-Brabant)** vragen om een gedegen en integrale aandacht.

Onderwijs en kinderopvang

Er wordt in het regeerakkoord sterk de nadruk gelegd op de inzet van voor- en vroegschoolse educatie voor de aanpak van kinderen met taalachterstanden. De afstemming met de activiteiten voor opvoeden en opgroeien (centrum voor jeugd en gezin), de doorontwikkeling van professionalisering peuterspeelzaalwerk en de zorg in en om school (verantwoordelijkheid van onderwijs) is belangrijk om overlap te voorkomen en die kinderen en opvoeders te bereiken, die we willen bereiken.

Gemeenten kunnen hun inspanningen om voortijdig schoolverlaten te voorkomen voortzetten en kunnen afspraken met het onderwijs continueren. De extra doelstelling van 10.000 minder vsv-ers vormt een zware opgave, aangezien de doelgroep kampt met veelzijdige problematiek.

De nieuwe regering wil dat het MBO meer aansluiting zoekt bij de arbeidsmarkt en geen nieuwe opleidingen aanbiedt die daar niet bij passen. Onze activiteiten vanuit de Groene Campus, 't Automotive traject, 't ROC', maar ook de stuurgroep onderwijs – arbeidsmarkt bieden kansen en mogelijkheden om deze verbindingen te versterken en innovaties hierin te stimuleren.

Strenger toezicht op de kwaliteit op onderwijs, zoals opgenomen in het regeerakkoord, kan het onderwijs in gemeenten ten goede komen. Gemeenten kunnen reeds, in het kader van het risicogestuurde toezicht, signalen melden bij de Inspectie van het Onderwijs.

De bezuinigingen bij de invoering van passend onderwijs hebben geen directe gevolgen voor gemeenten. Het effect op aanpalende zorg vanuit de gemeenten is afhankelijk van de kabinetsplannen om zorg in en om de school verder vorm te geven.

Het kabinet hecht aan goede en betaalbare kinderopvang. Ouders moeten proportioneel gaan bijdragen. Ouders houden de keuze tussen georganiseerde opvang en gastouderopvang. De vraag is welke consequenties dit heeft voor de werkgelegenheid; blijven ouders werken en/of blijven er arbeidsplaatsen in Helmond voor kinder- en buitenschoolse opvang.

Jeugd en veiligheid

Volgens het regeerakkoord moeten kinderen die jonger zijn dan twaalf jaar en overlast veroorzaken of criminaliteit plegen zo vroeg mogelijk in beeld worden gebracht zodat hun probleemgedrag direct en tijdig behandeld kan worden. Hun ouders worden eerder en meer financieel aansprakelijk gesteld. Dit geldt ook in het geval van oudere kinderen.

Grensoverschrijdend gedrag van risicojongeren, individueel en in bendes, wordt teruggedrongen, ook door consequent lik op stuk te geven, zoals door oppakken, berechten en direct straf ten uitvoer brengen. Waar mogelijk wordt snelrecht toegepast.

Wij hebben in Helmond een ketenaanpak voor de aanpak van individuele en groepen criminele jongeren, het voorkomen ervan en het ervoor zorgen dat jongeren weer op het goede pad komen. Dit wordt samen met partners op basis van ervaringen verder verbeterd al dan niet met de bovenstaande maatregelen.

Er komt een meldcode voor kindermishandeling. Vanuit het project RAAK zijn de voorbereidingen hiervoor getroffen; er zijn convenanten opgesteld en getekend met en door de gemeente en betrokken partners. De afspraken zullen worden verankerd in ons steunpunt huiselijk geweld.

Per 2012 worden de Van Montfransgelden voor sociale veiligheid afgeschaft. Dit betekent geen extra middelen meer voor de aanpak van overlastgevend Marokkaans-Nederlandse risicjongeren. Het kabinet wil veiligheidshuizen meer inzetten voor preventie. Een punt van aandacht bij de doorontwikkeling van het centrum voor jeugd en gezin en het Veiligheidshuis, is afstemming en voorkomen van overlap.

Werk

De WAjong wordt afgeschaft voor jongeren die niet volledig duurzaam arbeidsongeschikt zijn. Alleen volledig en duurzaam arbeidsongeschikten worden in een aparte arbeidsongeschiktheidsregeling opgenomen. Alle huidige WAjongers worden herkeurd, waarbij een deel van de huidige populatie voortaan een inkomen op WWB niveau ontvangt en onder de nog te vormen één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt valt.

Voor jongeren tot 27 jaar geldt dat zij werken, leren of stage lopen. Zolang men zich kan scholen dient een beroep op studiefinanciering te worden gedaan. Dat gaat boven bijstand. De voorwaarden en sancties voor jongeren die een beroep doen op de bijstand/WIJ worden aangescherpt. Het gevolg zal zijn dat het aantal jongeren dat een beroep kan doen op bijstand wordt verder ingeperkt door middel van strengere voorwaarden en sancties. Of in dat kader ook het recht op een werk-leer-aanbod zal worden verlegd naar een verplichting voor jongeren zelf om te werken, leren of stage te lopen is onduidelijk.

Wmo beleid

AWBZ taken

De regering geeft in haar akkoord aan dat de functies dagbesteding en begeleiding het best dichtbij de cliënt geregeld kunnen worden. Zij passen daarom beter binnen de systematiek van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) dan bij de AWBZ. De gemeente kent deze mensen en hun situatie beter dan de logge zorgkantoren. Daarom worden **de functies dagbesteding en begeleiding overgeheveld van de AWBZ naar de Wmo.**

Individuele verstrekkingen en collectieve welzijnsvoorzieningen in het kader van de begeleiding voor geestelijke gezondheidszorg, gehandicaptenzorg en verslavingszorg komen naar gemeenten. Voor nieuwe cliënten gaat de maatregel in per 1 januari 2013 en voor bestaande cliënten vanaf 1 januari 2014.

Vragen die de komende periode beantwoord worden zijn: hoe gaan we dit in Helmond aanpakken? Welke burgers raken hierdoor gedupeerd? Regionale samenwerking? Samenwerking met de uitvoering vanuit de Zorgpoort! Wat is de link naar Participatiebeleid?

Zorg

Het regeerakkoord zet in op versterking van betere zorg dichtbij huis. Volgens het regeerakkoord moet goede basiszorg zo dicht mogelijk bij de patiënt worden georganiseerd. Hiermee bedoelt men de huisartsenzorg, wijkverpleegkundigen, thuiszorg, apothekers, fysiotherapeuten en regionale ziekenhuizen. Het kabinet stimuleert wijkgebonden zorgverlening aan de burger, zoals Buurtzorg. Het kabinet stimuleert ook de ketenzorg. Echter zij besteedt geen aandacht aan preventie en de relatie met Wmo activiteiten. Door het uitblijven van een landelijke financiële impuls voor een breed lokaal preventiebeleid zijn gemeenten weer teruggeworpen op de eigen (beperkte) preventiebudgetten, die bovendien door de bezuinigingen onder druk staan.

Actieve stad - sport en leefbaarheid

Uit het regeerakkoord blijkt dat het nieuwe kabinet met de VNG zal bevorderen hoe sport en sportvoorzieningen bij wijkplannen een integraal onderdeel kunnen worden van het verbeteren van de leefbaarheid. In Helmond betekent dit dat meer sportparken multifunctioneel worden gemaakt en dat wijkbewoners meer de gelegenheid krijgen om op deze sportparken te sporten en bewegen. Op deze manier kan sport nog meer als vliegwiel fungeren in het verbeteren van de leefbaarheid. Hiervoor willen we onze combinatiefunctionarissen inzetten.

Aantrekkelijke en ondernemende stad: Wonen en innovatie

Het nieuwe kabinet komt met voorstellen die meer ruimte bieden voor meegroeiwoningen, mantelzorgwoningen en meergeneratiewoningen.

We willen de ingeslagen weg bij het WWZ plan voortzetten en het hebben van voldoende toegankelijke en aanpasbare woningen blijven we stimuleren. We staan open voor nieuw woonvormen, maar ons niet laten verleiden door realisatie van allerlei hippe varianten die niet aansluiten bij de vraag. We zetten in op kleinschalige projecten verspreid over Helmond en maken daarbij ook gebruik van locaties die vrij komen in bestaande wijken en nieuwbouwoontwikkelingen.

Financiële gevolgen decentralisatie van taken

In het regeerakkoord van het nieuwe kabinet wordt stevig ingezet op de overheveling van taken naar gemeenten. Twee grote operaties betreffen de jeugdzorg en de dagbesteding en begeleiding AWBZ. Met de taakoverdracht worden grote bedragen naar het gemeentefonds overgeheveld, waarvan de precieze omvang nog niet bekend is. Maar gedacht wordt voor de AWBZ 140 miljoen vanaf 2014 en voor jeugdzorg 300 miljoen vanaf 2016.

2.3.4 Welzijn Nieuwe Stijl; regie en sturing

Bij de invoering van het MAATWERK, in het vakjargon van de Wmo de Kanteling genoemd, zijn we in gesprek gegaan met professionals. Ingezien wordt dat het MAATWERK een omslag in de denk- en werkwijze bij professionals teweeg moet brengen. In gesprekken over het subsidieprogramma 2011 is met diverse organisaties, waaronder Stichting Welzijn Helmond, gesproken over de rol van de professional vanuit het kader van welzijn nieuwe stijl. Meer vraaggericht werken; meer gericht op de werkelijke vraag achter de vraag;

- het er direct op af gaan; benader ook mensen die niet om ondersteuning kunnen, durven of willen vragen;
- het eerst gebruik maken van de eigen kracht burger; wat kan de burger zelf met zijn directe omgeving en bepaal pas daarna welke ondersteuning nodig is;
- collectief versus individueel; collectieve zorg waar kan en individuele hulp bieden als dit nodig is;
- informele zorg in samenhang met formele zorg; zoeken naar de ideale verhouding voor de toekomst tussen formele hulp (en de afhankelijkheid daarvan) en ondersteuning vanuit het sociale netwerk van de burger;
- integraal werken in een keten (en netwerk) van partners om tot een volledig pakket van ondersteuning te komen; we hanteren hierin een daadkrachtige samenwerking in het belang van de burger en waar nodig vullen we dit regionaal in;
- Resultaatgericht: doelen voor korte en lange termijn, hoe deze gemeten en gevolgd worden zijn duidelijk en er is draagvlak voor;
- ruimte voor professional ; het wat wordt bepaald, het hoe is aan de goed opgeleide professional om te handelen op basis van kennis, ervaring en vaardigheden

In het kader van welzijn nieuwe stijl stimuleert de gemeente bijvoorbeeld dat welzijnswerk vooral (groepen) bewoners activeert en toeleidt naar regulier aanbod op terrein van sport, cultuur, onderwijs, werk, opvoed- en opgroei-ondersteuning etc.

In de praktijk betekent dit onder andere dat de professionals burgers nog meer informeren, signaleren eerder doorgeven, verwijzen naar het juiste aanbod, verbinden door contact te zoeken met andere professionals uit verschillende sectoren en proactief anticiperen op maatschappelijke ontwikkelingen. Burgers worden door professionals geattendeerd respect en op de vrijwilligheid, maar niet vrijblijvendheid als gebruik gemaakt wordt van voorzieningen of aan activiteiten wordt deelgenomen.

2.3.5 Beleidsparticipatie van jongeren en kwetsbare groepen

In het kader van de Wmo – beleidsparticipatie zijn de Seniorenraad en het Gehandicapten Overleg Helmond belangrijke partners. Zij denken actief mee in het beleid over de Wet maatschappelijke ondersteuning.

In het jeugdbeleid wordt momenteel door het netwerk van jongeren Helmond JONG2Gether meegedacht, gesproken over vele onderwerpen op het gebied van jeugd.

Gezien de decentralisatie van taken op het gebied van de jeugdzorg en de dagbesteding en begeleiding is het belangrijk om te bepalen op welke wijze opvoeders, licht verstandelijk

gehandicapten, verslaafden en andere kwetsbare groepen die gebruik maken van dagbesteding en begeleiding vertegenwoordigd worden in de beleidsparticipatie.

2.3.6 Conclusie

De ontwikkelingopgaven van de gemeenten zitten op diverse terreinen zoals invullen van de taken voor begeleiding en dagbesteding in de zorg (realisatie 2014) en jeugdzorg (realisatie 2015), aanpak en voorkomen van criminaliteit en realisatie van een ketenbenadering in de voor- en vroegschoolse educatie mede in relatie tot zorg in en om school. Vanwege de complexiteit in omvang, inhoud en aanpak op verschillende schaalniveaus van deze opdrachten, nog naast de bezuinigingen, vraagt dit om keuzes in wat we willen doorontwikkelen, continueren en/of hervormen, hoe we invulling geven aan bezuinigingen en welke **innovatieve** stappen we ondernemen vanuit een regierol en sturingsrol mede vanuit de filosofie welzijn nieuwe stijl en dat we van verzorgingsmaatschappij overschakelen naar een participatiemaatschappij. Gericht op het terugkrijgen van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van het individu en zijn omgeving.

3. Evaluatie

3.1 Evaluatie jeugd- en Wmo beleid

De afdeling Onderzoek en Statistiek van de gemeente Helmond heeft een evaluatie op hoofdlijnen gedaan van het Wmo beleid en het jeugdbeleid. Bij deze evaluatie is gekeken naar:

- de visie / gekozen beleidsuitgangspunten
- de ambities
- de verwachtingen over en weer tussen de partijen
- waar mogelijk de ontwikkelingen per Wmo-prestatieveld c.q. de gestelde doelen in het jeugdbeleid.

Voor de evaluatie is gesproken met de grote organisaties waarmee de Gemeente Helmond een subsidierelatie heeft en de betrokken beleidsteams van de gemeente. Op basis van een aantal gesprekspunten is een open (niet gestructureerd) gesprek gevoerd. Naast de gesprekken is gebruik gemaakt van beschikbaar materiaal om het verloop op de Wmo prestatievelden te kunnen schetsen en te kunnen zeggen in hoeverre de doelen van het jeugdbeleid gerealiseerd zijn.

Hieronder volgen de belangrijkste conclusies van de evaluatie.⁴

Totaal oordeel positief

Het totaal beeld van de bij de evaluatie betrokken organisaties is dat de ontwikkelingen op de beleidsvelden van de Wmo en het Jeugdbeleid positief te noemen zijn. Met de komst van de Wmo is er duidelijk meer betrokkenheid van de gemeente op de betreffende beleidsvelden. Dit betekent natuurlijk niet dat men op alle punten tevreden is. Er liggen zeker nog uitdagingen.

Op de inhoudelijke ontwikkelingen op beide beleidsvelden is slechts beperkt ingegaan. Ook hieruit blijkt dat we vaak op de goede weg zijn, maar er lang nog niet altijd zijn.

---

⁴ In dit document worden alleen de belangrijkste conclusies van de evaluatie weergegeven. De volledige evaluatie kunt u vinden op www.helmond.nl

Gemeente pakt haar rol, maar het kan nog beter

De gemeente heeft in de afgelopen periode duidelijk haar rol gepakt als het gaat om het Wmo- en Jeugdbeleid. Maar dit wil niet zeggen dat het niet nog beter kan. Daarbij komen de volgende punten het sterkst naar voren:

- De Gemeente Helmond heeft in de afgelopen periode duidelijk de regie rol gepakt. De ene keer meer dan de andere keer. De partijen in de stad geven aan dat de gemeente duidelijker moet kiezen voor de regierol en daarbij ook duidelijk moeten maken welke regie rol gepakt wordt. Dit kunnen binnen een traject door de tijd heen verschillende rollen zijn, waarbij je wel kan afvragen of deze door een en dezelfde persoon vervuld moeten/kunnen worden.
- De gemeente heeft een rol als het gaat om samenwerken, ook tussen de partijen in de stad. De mate waarin partijen tevreden zijn over hoe de gemeente deze rol oppakt verschilt wat per thema. Over het feit dat de gemeente hier een belangrijke rol in heeft, verschillen de meningen niet.

Verantwoordingsplicht zoeken naar balans

Met de ontwikkeling van de Trillsystematiek heeft de verantwoordingsplicht van organisaties een duidelijke impuls gekregen. Er is systematisch nagedacht over wat en hoe verantwoord moet worden met bijbehorende gesprekscycli e.d. Echter het zoekproces is nog niet ten einde. Momenteel ervaren de organisaties het als een zware belasting gezien de hoeveelheid die gemonitord moet worden en tegelijkertijd moet de gemeente zich afvragen hoeveel informatie nu daadwerkelijk wordt gebruikt. Met het “trillen” is een positief weg ingeslagen, maar nu terug naar de juiste proportie waarbij het mooi zou zijn als de voor de verantwoording verplichte informatie ook voor de organisaties zelf bruikbare (management)informatie is.

Ook voor de gemeente is het zoeken naar de indicatoren waarop zij verantwoording wil afleggen. In het jeugdbeleid is er de afgelopen jaren aan gewerkt om tot een beperkte set te komen. De indicatoren kunnen nog aangescherpt worden. Ook voor de Wmo is het zinvol om tot een beperkte set van indicatoren te komen.

Investeren in preventie cruciaal

De partijen zijn het met zijn alle eens dat investeren in preventie cruciaal is. Het lastige is wel dat de effecten hiervan lastig in beeld te brengen zijn. Men is er echter van overtuigd dat de kosten voor preventieve activiteiten vele male lager liggen de kosten voor iemand die door het ontbreken aan preventie zorg nodig heeft.

Communicatie

Bij het samenspel tussen gemeente, professionele organisaties, sociale verbanden en de individuele burger om de doelen van de Wmo en het Jeugdbeleid te kunnen realiseren is communicatie heel belangrijk. Daarbij moet o.a. gedacht worden aan de burger die moet weten wat er is en hoe het bereikt kan weten. Maar ook worden professionele organisaties vroegtijdig bij ontwikkelingen betrokken, waardoor allerlei verwachtingen ontstaan. Het is belangrijk deze te managen. De introductie van persoonlijke ondersteuning aan de cliënten van de Zorgpoort werd als heel positief genoemd. Een creatieve manier die aansloot bij de doelgroep. Maar het is duidelijk dat in de komende tijd waar ook minder positieve besluiten genomen worden communicatie centraal staat.

Veel burgerinitiatief mogelijk, professional blijft als smeerolie nodig

Tot nu toe waren er de nodige middelen om burgerinitiatief te stimuleren. De professional is veelal wel nodig om de weg naar de middelen te vinden of om burgers een zetje te geven om tot actie over te gaan.

3.2 Vergelijkingen met andere gemeenten

Jeugdbeleid

In het kader van de herijking van het gemeentelijk jeugdbeleid in Helmond, heeft er een inventarisatie plaatsgevonden van de ontwikkelingen, visies, ambities, doelstellingen en beleidskeuzen m.b.t. jeugdbeleid in andere gemeenten. Van tien gemeenten is er een quickscan gemaakt van het integrale jeugdbeleid, om tot overzicht te komen van de overeenkomsten en verschillen in het jeugdbeleid⁵.

Het Helmondse jeugdbeleid richt zich op goed burgerschap. De jeugd moet gelukkig, gezond en geslaagd zijn. De visies, ambities en doelen van het jeugdbeleid van andere gemeenten zijn vergelijkbaar met die van Helmond, hoewel er duidelijke verschillen zijn in de thema's waarop de nadruk wordt gelegd in het jeugdbeleid van de diverse gemeenten.

De overkoepelende Helmondse beleidsthema's interveniëren in risicosituaties en positief stimuleren komen over het algemeen veel terug bij andere gemeenten, hoewel het vaak niet gekoppeld wordt aan 13- en 13+ beleid, terwijl dat in Helmond wel het geval is. Volgens diverse wetenschappers en onderzoeksbureaus zou jeugdbeleid veel meer gericht moeten zijn op (het organiseren van) gemeenschappelijkheid en verbinding. In het kader van gemeenschappelijkheid wordt de pedagogische civil society genoemd, waar ouders samen nadenken over hoe de leefomgeving van hun kinderen verbeterd kan worden. Verbinding houdt in dat jeugdbeleid niet apart moet worden gezien, maar geïntegreerd of in ieder geval afgestemd met ander gemeentelijk beleid. In het kader hiervan valt ook op dat bij vrijwel alle onderzochte gemeenten het belang om integraal te werken aan jeugdbeleid wordt benadrukt.

Een aantal opvallende thema's komen in visies, ambities en doelstellingen van de onderzochte gemeenten vaak terug. Overkoepelende thema's als verbinding, civil society, stimuleren en steunen en maatwerk worden in veel jeugdbeleidsplannen benadrukt. Met betrekking tot concrete beleidskeuzen, worden projecten op het gebied van ontwikkeling van sociale competenties, een goede aansluiting VMBO-MBO-arbeidsmarkt en jeugd en veiligheid als zeer belangrijk gezien.

Wmo beleid

In het kader van de herijking van het gemeentelijk Wmo beleid in Helmond, heeft er een inventarisatie plaatsgevonden van de ontwikkelingen, visies, ambities, doelstellingen en beleidskeuzen m.b.t. Wmo beleid in andere gemeenten. Van tien gemeenten is er een quickscan

---

⁵ De gemeenten waarvan een quickscan van het jeugdbeleid is gemaakt, zijn Tilburg, Oss, Venlo, Groningen, Hengelo, Enschede, Almelo, Alkmaar en Schiedam.

gemaakt van het integrale Wmo beleid, om tot overzicht te komen van de overeenkomsten en verschillen in het Wmo beleid⁶.

Doel in het Helmonds Wmo beleidsplan is dat burgers, jong en oud, zo veel als mogelijk een actieve rol nemen in de samenleving en dat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen functioneren. Opvallend is dat de visies, ambities en doelen van het Wmo beleid van andere gemeenten vergelijkbaar zijn met die van Helmond, hoewel er duidelijke verschillen zijn in de thema's waarop de nadruk wordt gelegd in het Wmo beleid van de diverse gemeenten.

Het Wmo beleid van Helmond is opgebouwd aan de hand van de negen prestatievelden van de Wmo. Een logische keuze, aangezien er op elk van deze prestatievelden beleid moet worden ontwikkeld, maar toch hebben een aantal andere gemeenten ervoor gekozen om een andere indeling te hanteren. Een reden hiervoor is dat de prestatievelden van de Wmo elkaar voor een deel overlappen. Het beleid op de negen prestatievelden is dan ondergebracht in een aantal omvattende thema's. Een voorbeeld hiervan is het Wmo beleid van Tilburg, waarin de prestatievelden onder worden verdeeld in drie thema's: Actieve Stad, Ondersteunende Stad en Kansrijke Stad.

Een aantal opvallende thema's komen in visies, ambities en doelstellingen van de onderzochte gemeenten vaak terug. Overkoepelende thema's als civil society, zelfredzaamheid, eigen verantwoordelijkheid en wijkgericht werken worden in veel Wmo beleidsplannen benadrukt. Met betrekking tot concrete beleidskeuzen, worden projecten op het gebied van mantelzorg en vrijwilligerswerk, de ontwikkeling van sociale cohesie en de actieve deelname van kwetsbare burgers aan de samenleving als zeer belangrijk gezien.

3.3 Benchmark jeugdbeleid

Het college heeft begin 2010 verzocht om deel te nemen aan de Benchmark jeugd van het SGBO. Dit om enerzijds inzicht te krijgen hoe wij er voor staan met ons jeugdbeleid. Anderzijds om input te krijgen voor de herijking van ons beleid.

Er kunnen geen conclusies getrokken worden over hoe wij ons jeugdbeleid voeren. Er is een vergelijking gemaakt tussen de 11 deelnemende gemeenten, maar hieruit zijn geen conclusies getrokken door het onderzoeksbureau over hoe het staat met ons jeugdbeleid en op welke punten wij het beleid zouden moeten bijstellen.

Enkele suggesties uit andere gemeenten op de diverse benchmarks zijn:

Algemeen: inzet middelen en fte

Centrum voor Jeugd en Gezin: voorbeelden van laagdrempelige en outreachende activiteiten, de wijze van afstemming en samenwerking met welke partners,

Vrije tijd en Brede Scholen: verschillende vormen van beheer van gebouwen en wijze van samenwerking tussen partners

4. Resultaten bijeenkomsten

---

⁶ De gemeenten waarvan een quickscan van het jeugdbeleid is gemaakt, zijn Tilburg, Oss, Venlo, Groningen, Hengelo, Enschede, Almelo, Alkmaar en Schiedam. (zie voor volledige vergelijking: www.helmond.nl).

In het kader van de herijking van het jeugd- en Wmo beleid, hebben er een drietal bijeenkomsten plaatsgevonden. Op 21 september 2010 hebben we intern met een aantal ambtenaren van diverse beleidsterreinen een bijeenkomst gehad. Op 7 oktober 2010 hebben de jongeren van HelmondJONG2Gether zich gebogen over het jeugd- en Wmo beleid. Tot slot vond op 18 november 2010 de netwerkdag Jeugd en Welzijn plaats, waar we met onze partners, de Seniorenraad Helmond en het Gehandicaptenoverleg Helmond het jeugd- en Wmo beleid onder de loep hebben genomen. Tijdens de bijeenkomsten werden aan de hand van verschillende thema's de volgende vragen gesteld:

Wanneer is het jeugd- en Wmo beleid geslaagd in 2015?

- Wat moet er minimaal bereikt zijn?
- Wat kun je zien, horen?
- Waar kun je zelf aan mee werken?
- Waar zou je trots op zijn?

Alle reacties van de drie bijeenkomsten zijn verzameld en hieronder wordt per bijeenkomst aangegeven wat de resultaten waren. De resultaten vormen vaak een bron van inspiratie voor de herijking van het integraal jeugd- en Wmo beleid.

4.1 Bijeenkomst 21 september

Integraal jeugdbeleid

Beter benutten van bestaande **gebouwen en (sport)voorzieningen**; meer **multifunctioneel** gebruik en gebruik door de week; voldoende speelruimte

Meer **ondernemerschap** bij gesubsidieerde organisaties en verenigingen stimuleren en honoreren; (b.v. stijging jeugdleden sportverenigingen, scouting, kunstkwartier)

What's in for me; beter **jongeren weten te mobiliseren** ; meer maatschappelijke en eigen verantwoordelijkheid, vrijwilligerswerk stimuleren

Groen meer gebruiken voor **activiteiten – ontmoeten**

Jeugd – arbeidsmarkt; aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt; stageplaatsen bij de gemeente

Bij opvoeders en opgroeiërs is standaard aandacht via onderwijs en cjb voor gebruik van **geld en drugs**.

Wet maatschappelijke ondersteuning

Meer (levensloopbestendige) woningen: domotica, mantelzorg woningen, 3 generatie woningen,

Eigen kracht ----- omgeving ----- collectieve voorzieningen ----- professionele (sterke schouders, meer mensen die iets doen, meer verantwoordelijkheid terug naar burger/instellingen, meer stimulans voor collectiviteit, buddyprojecten,)

Effectiviteit van innovatie; vertrouwen in, ruimte en medewerking voor particuliere initiatieven

Meer ondersteuning **mantelzorg en vrijwilligers** en beter organiseren/optimaliseren; heitje voor karweitje

Minder organisaties

Meer bewegen: beweegtuinten, gezamenlijke gymlessen kinderen en volwassenen

In 3 zinnen kunnen zeggen wat Wmo beleid is

4.2 Bijeenkomst 7 oktober

Wat is jeugdbeleid:

De manier waarop jongeren opgroeien als zelfstandige burgers; door in te grijpen als het mis gaat en door kansen en mogelijkheden van jongeren en de opvoeders te stimuleren.

In het beleid staat wat in Helmond bereikt moet worden en hiervoor geregeld moet worden met het beschikbare geld. Hieronder staan 4 thema's. Zet op ieder puzzelstuk wat je vindt dat in 2015 bereikt moet zijn; dit kan zijn wat je vindt dat de scholen, de sportverenigingen, de jongeren, de gemeente, de opvoeders, de ondernemers en/of andere organisaties in de stad samen of alleen moeten bereiken.

1. **Voldoende werk in de stad;**
2. **Veilig voelen op straat**
3. **Voldoende te doen in de vrije tijd**
4. **Meepraten en meebeslissen over activiteiten in de stad**

Resultaten

Werkgelegenheid

- Meer winkels = meer werk
  - o Bv. V&D, Footlocker, H&M, ZARA
- Praktijkscholen voor ervaring en vakmanschap
- *Na sluitingstijden van kroegen een nachtbus naar de wijken*
- Op VWO en HAVO ook beroeps meeloopdagen

Veiligheid op straat

- *Na sluitingstijden van kroegen een nachtbus naar de wijken*
- Als de straat schoon is voelt men zich veiliger
- Kinderen veilig kunnen spelen door
  - o Verkeer aan te passen
  - o Meer speelplekken
- Geen donkere steegjes bv niet langs het kanaal

Vrije tijd

- Sporttoernooi tussen wijk (6kamp)
- Groter zwembad
- Gamehal
- *Meer winkels is meer werk*
  - o Bv. V&D, Footlocker, H&M, ZARA
- Mooier en groter havenplein
- Meer uitgaansgelegenheden bv. Een discotheek

Meepraten en beslissen

- Goede begeleiding bij initiatieven jongeren
- HJ2G betrekken bij programmering
- HJ2G goed en brede bekendheid bij iedereen
- HJ2G nodigt oude mensen uit en vraagt waarover zij willen beslissen
- Stimulering voor bewegen

Wat is WMO beleid:

De manier waarop alle burgers in de stad ervoor zorgen dat zij zelf en mensen in hun omgeving mee kunnen doen aan het dagelijks leven.

In het beleid staat wat in Helmond bereikt moet worden en hiervoor geregeld moet worden met het beschikbare geld. Hieronder staan 4 thema's. Zet op ieder puzzelstuk wat je vindt dat in 2015 bereikt moet zijn; dit kan zijn wat je vindt dat de scholen, de sportverenigingen, de jongeren, de gemeente, de opvoeders, de ondernemers en/of andere organisaties in de stad samen of alleen moeten bereiken.

1. **Gebruik van jeugdaccommodaties, sportaccommodaties en velden, wijkhuizen, scholen**
2. Helpen bij ouder worden van kinderen van 0 – 24 (**opvoedondersteuning**)
3. Jonge **mantelzorgers** en jonge **vrijwilligers**
4. Jongeren met **geestelijke of verslavingsproblemen**

Resultaten

Gebruik van Jeugdaccommodaties

- Sportvelden etc. beschikbaar stellen indien niet in gebruik voor de buurt
- Activiteiten per leeftijdsgroep
- Studieruimtes ook 's avonds
- Kennis houding gedrag doelstelling met betrekking tot bekendheid jongerencentrum onder jongeren

Opvoedondersteuning

- Adviesbureaus
- Vervolgopleiding
- Studiekeuze
- Beroepskeuze

- Preventie en begeleiding
- Strengere eisen inburgering: ter bevordering van betrokkenheid bij onderwijs kind
- Tucht school voor onhandelbare jongeren
- Aanpak ouders bij mislukte opvoeding
- Particuliere dienstenmarkt en producten

Mantelzorg en vrijwilligers

- Mantelzorg als taakstraf
- Mantelzorg als maatschappelijke stage
- Heitje voor karweitje op basisscholen
- Klus datingbureau's
- Met ouderen/gehandicapten een dagje mee uit als vrijwilliger

Jongeren met geestelijke of verslavingsprobleem

- Uitgebreid meldpunt voor advies als je iemand wil helpen met een probleem
- Meer bekendheid CJG

Activiteiten

- Kleding ruil/verkoop party
- Besloten Game avond op groot scherm in de bios
- Gratis high tea middag jongeren op zondag 15-23
- Jongeren bioscoop film avond
- EK-WK uitzenden in bios of jongeren centra

4.3 Bijeenkomst 18 november

Jeugdbeleid

1. Ondersteunen

Verantwoordelijkheid ouders, eigen kracht: De rol van professionals is ouders faciliteren. Meer eigenaarschap van ouders in 2015. Met andere woorden, geen verantwoordelijkheid van ouders wegnemen, maar wel als professional ouders ondersteunen/faciliteren (zoveel mogelijk op de plekken waar kinderen zijn). CJG: Ervoor zorgen dat het CJG geen 'nieuw' BJZ gaat worden. Laagdrempelig CJG als spin in het web heeft regionale informatie en inzicht; bundeling sociale kaart. Hulp en advies kan verkregen worden bij één loket (dicht bij huis en korte lijnen), dit betekent meerdere CJG-loketten (kan ook mobiel) in één gemeente. Zorg: Wijkgerichte hulp en begeleiding: stimuleren van eigen kracht in de wijk. Bandbreedte over opvoeden en ontwikkeling van een kind mag breder. Zorg zonder etiket; kind niet in een hokje stoppen. Aandacht voor gezinnen die het moeilijk hebben. Waar het goed gaat, vinger aan de pols houden, contact, zodat als het fout gaat, ze jou om hulp kunnen vragen. Jeugdzorg aanbieders krijgen op tijd de kans om hulp en begeleiding te bieden.

Onderwijs en activiteiten Tijdig signaleren schooluitval; tijdelijke koppeling school en zorg. Schooluitval is verminderd in 2015 en er zijn meer kinderen met diploma of baan. Stage/werk plaatsen zijn belangrijk en jongeren kunnen omgaan met vrije tijd.

Samenwerking: Ontschotting tussen onderwijs en zorg op het moment dat er sprake is van schooluitval/dreiging. Er is afstemming tussen de partners in (zorg)teams (ZAT, CJG, ZvJ). Flexibilisering van regelgeving.

2. Intervenieren en aanpakken

Preventie: Niet alle aandacht naar de meest extreme groep. Meer preventie en aanpak van lichte problematiek.

Hulpverlening: Ander soort hulpverlener: flexibeler zijn, maatschappelijk ondernemer, cultuuromslag, aanpakken (minder regeldruk), insteken op gezin/omgeving/groepen. Één gezin, één plan, één hulpverlener. Waarderende benadering – belonen – outreachend. Jongeren die net niet een diagnose krijgen of hebben, niet vergeten. Bij tijd doorverwijzen, doorpakken als zorg te ernstig blijft. Professioneel gezond verstand en ernaar handelen.

Samenwerking: Justitie/straf en zorg moeten samenwerken. Interdisciplinair team in de regio, barrières slechten om te komen tot aanpak. Maak gebruik van kennis in het veld.

Regie: Spreek af hoe je de regie regelt. Één gezin, één kind, één plan: kan alleen onder duidelijke regievoering van gemeente en goede samenwerking –regionale verbinding. Minder (complexe) registratie.

3. Positief stimuleren en binden

Signalering en toegang tot hulp: Vroegtijdige signalering vanuit prille begin (consultatiebureaus). Hulpverleners kunnen snel in actie komen en bij kleine signalen snel in actie komen zodat gezinnen die geen signaal afgeven toch in beeld komen.

Onderwijs en activiteiten: Passend onderwijs voor alle leerplichtigen in Helmond; iedereen zit op school en gaat er met plezier heen. Activiteiten van, met en door jongeren.

Eigen kracht en sociale cohesie: Normaliseer gedrag i.p.v. problematiseren. Tolerantie naar elkaar, zelf verantwoordelijkheid nemen en er op af stappen. Jongeren en ouderen leren van en met elkaar vanuit kracht en respect voor elkaar. Ouders meer betrokken. Meer kinderen en jongeren nemen deel aan sport. Ondersteunen van initiatieven van wijkbewoners.

Samenwerking: Korte lijnen in samenwerking. Kleinschalige partners – doorverwijzing. We vinden elkaar en regelen het samen. Haal schotten weg. Uitvoerders hebben invloed op elkaars instrumenten en beslissen samen over hulp. Buiten de kaders van de eigen organisatie durven te denken en te gaan.

Visie, beleid: Hulp: minder waar kan, meer waar nodig. Denken in mogelijkheden, zoek de grenzen op (alle organisaties). Focus niet alleen op wat niet goed gaat, maar juist op wat wel goed gaat. Stuur niet aan op cijfertjes; verantwoordelijkheid is opkomen voor het kind en niet voor de cijfers. Niet meer, maar kwaliteitsverbetering van goede dingen. Financiering moet niet in de weg staan voor

organisaties. Minder bureaucratie bij alle organisaties. Balans tussen methodiek, vertrouwen en deskundigheid. Loyaal aan kind, niet aan organisatie.

4. Regie en sturing

Pas op: teveel regisseren dan neem je verantwoordelijkheid, creativiteit, eigenaarschap bij de partners weg. Decentraal, kleinschalig werken. Verbinding onderwijs met zorg, benutten onderwijs als vindplaatsen. Gemeente moet monitoren. Toeleiding, indicatie als grootste klus. Prestatieafspraken op niveau van het wat. Afstemming organiseren overlap eruit, goed communiceren. Van problematiseren naar normaliseren. Blijven doen: partijen bij elkaar brengen, organiseren dat partners elkaar vinden, partners meer aanspreken die niet mee doen, snijvliezen eruit halen, aan de voorkant expertise inzetten, professional en directies laten ondernemen. Weldoen/meerdoen: echt gemeente zijn, indicatoren op bestuurlijk niveau, prestatie-indicatoren benoemen op welk niveau, neem verbindingen/ samenwerking op in indicatoren, discussie op wat de goede indicatoren zijn met partners. Sturen op vertrouwen. Gemeente: ook intern integraal, gemeenschappelijkheid benoemen en verbinden.

5. Goed burgerschap

Tolerantie: Accepteren dat er grenzen zijn en die benoemen. Ga met de ander om zoals jij zelf behandeld wil worden. Direct aanspreken op gedrag, je mag fouten maken en fouten toegeven. Respect voor je leefomgeving.

Participatie, sociale cohesie: Direct normaal aanspreken – kunnen, durven en vertrouwen. In gesprek gaan. Geen schade toebrengen aan een ander. Een ander willen helpen is basishouding. Niet polariseren: iedereen neemt zijn deel in beweging. Wereld ontdekken, Goede democratische vorming: goed onderwijs en goede begeleiding. Klein is het nieuwe groot. DOEN. Maatschappelijke stages. Autonomie: ruimte en vertrouwen. Klein handelen. Betrokkenheid van bewoners, activiteiten in wijk door sociale netwerk. Nieuwe media.

Eigen kracht: Kijken naar de kracht van jongeren. Verantwoordelijkheid nemen (opvoeder en opgroeiër). Betrokkenheid ouders stimuleren, ouders erop aan sturen. Leren reflecteren, bewustwording, ouders goede voorbeeld. Kansen waarderen – relativeren. Voorwaarde: wat zijn regels, duidelijk, ondersteunen en relativeren door ouders en professionals. Bijdrage leveren, samenleven, doen, nalaten.

Ondersteuning: Betere afstemming van hulpverleners: 1 per gezin. Professional is gelijkwaardig met opvoeder en kind/jongere. Zet privacy en eigen organisatie opzij: de jeugd en het kind zijn belangrijker. Goed voorbeeld professionals. Ruimte om zo vroeg mogelijk waarden en normen aan te leren. Gemeente moet prioriteiten stellen (erop af). Educatie: inhoud en gebouw stimulerend op leefstijl. Op scharnierpunten: levensfasen kinderen extra ondersteuning bieden. Doen organisaties: aansluiting krijgen met groepen, groepen op eenzelfde manier benaderen, openheid en respect en met vertrouwen benaderen.

Wmo beleid

1. Aantrekkelijke en actieve stad

Participatie: Participatie niet opleggen, maar mensen uitnodigen om mee te doen. Gun de burger tijd: niet doordrammen of doordenderen. Wijkraad moet de wijk vertegenwoordigen, gebruik maken van sleutelfiguren in de wijk, daarbij zijn vertegenwoordigers niet altijd de juiste sleutelfiguren. Betrokkenheid moet vanzelfsprekendheid worden.

Vrijwilligers en mantelzorgers: Sharecare. Goede professional die aansluit bij het sociale netwerk. Werklozen verplicht om vrijwilligerswerk te doen. Vrijwilligerswerk behapbaar maken – laagdrempelig. Maatschappelijke stages behouden.

Accommodaties en woonvormen: Nieuwe leefvorm door huisvesting sociaal netwerk voor jeugd. Schoolgebouwen mogen 's avonds niet leeg staan. Alleen nog maar multifunctionele gebouwen zonder label, zonder hierbij drempels op te leggen voor de huidige gebruikers. Link naar meer generaties leggen. Jong samen met oud; multifunctionele locaties gebruiken om doelgroepen samen te brengen. Nieuwe technische hulpmiddelen.

Eigen kracht: Ondersteunen burgers om eigen regie te houden. Vanzelfsprekendheid dat alles wel geregeld wordt moet er van af (niet pamperen). Geen vrijblijvendheid – meer persoonlijke contacten.

Regie, visie, beleid: Signaalgevoelig zijn. Stap voor stap. Stimuleer 'wij'gevoel en daar op doorpakken. Zorg en veiligheid verbinden. Deregulering – minder verantwoording – meer praktisch. Gemeentelijke regie: koppeling beleid en praktijk. Gemeente moet kaders stellen en faciliteren – niet bedenken! Een systeem lost geen problemen op – is slechts een instrument. Signalering/melding moet anoniem. Bij elke politieke wijziging het wiel voor werkwijze opnieuw uitvinden, er zijn teveel pilots.

2. Ondersteunende stad

Signalering en toegang tot zorg: Gemeente en organisaties zien niet altijd de problemen (bv. Alcohol, huiselijk geweld). Hoe kom je binnen bij zorgmijders: probleem erkennen. We gaan uit van hulpvraag, met inzicht in die vragen. Één cliënt, één plan, één loket. Voorkeur voor brede diagnose, soms is eerst stabilisatie van de situatie nodig. Cliënt centraal. De professional moet de melder serieus nemen en zijn actie terugkoppelen.

Mantelzorgers en vrijwilligers: Hulpvragen en –aanbod combineren met sociale samenhang. Veel aandacht voor sociaal netwerk, maar hoeveel kan dat netwerk aan. Daarbij is hulp vragen (aan je netwerk) heel lastig. Kennis van de inwoners, burens die proberen contact te zoeken. Maatjes project en vriendendienst inzetten. Wat hoor je voor een ander in de wijk te doen? Wat kunnen mantelzorgers en vrijwilligers aan?

Eigen kracht: Niet problematiseren; wat mensen nog wel op eigen kracht kunnen moet centraal staan, nog te vaak zijn professional en cliënt teveel gericht op problemen. Ook niet participeren is acceptabel als er voldoende ondersteuning is bij wonen en zorg (keuzevrijheid cliënt).

Zorg: Ervaringsdeskundigheid benutten. Recht op hulp wordt betaald (bv. P.O. MAATwerk) Deskundigheid/professional algemeen, en specifiek waar nodig. Taakafbakening organisaties van belang: efficiency overlap in activiteiten. Het maatwerk breder inzetten. Digitalisering.

Wijkgericht werken: Sociale samenhang: buurtpreventie, buurtbbq, gemeenschappelijkheid, wederkerigheid, wederdienst voor hulp.

3. Ondernemende stad

Ketenzorg: Aanbestedingen hebben een negatief effect op ketenzorg. De keten zou het contract moeten krijgen. De kwaliteit en samenwerkingsbereidheid zouden de belangrijkste criteria moeten zijn. Onderlinge partjes verdelen. De partners in de stad zorgen samen voor een transparante keten waarbij de vraag centraal blijft staan. Klant blijft eigenaar van zijn of haar probleem. Bovenregionaal samenwerken. Meer samenwerken binnen bestaande structuren – efficiënter. Samenwerken op organisatieniveau kan slechts slagen als de interne communicatie goed is en iedere organisatie vooraf verantwoording neemt om uitvoering te faciliteren en de afspraken na te komen.

Vrijwilligers: Creatiever omgaan met bestaande mogelijkheden (vb. eenzame ouderen met elkaar in contact brengen in plaats van met vrijwilligers).

Visie, beleid: Niet nieuw, maar verbeteren.

4. Regie en sturing

Wat gaat goed: m.b.t. Trill is het goed dat vraag en aanbod beter op elkaar afgestemd worden. Het CJG is een goed voorbeeld van hoe het moet in regie en sturing.

Subsidies: werken met meerjarenovereenkomsten. Laat het 'wat' over aan de gemeente en het 'hoe' aan de instellingen, cliënt: visitatie. Benoem dus niet te activiteit, maar de resultaten. Biedt openheid, geef ook ana wat niet lukt en geef meer speelruimte binnen de kaders.

Minder bureaucratie: Minder tijd besteden aan verantwoording, we moeten samen uitwerken op welke manier dat kan. Meer vertellen i.p.v. tellen, een afname van de regeldruk. We leggen de lat te hoog: onhaalbare doelstellingen en te abstract, dus kleine stappen benoemen én halen.

Meer samenwerken: Elkaar een spiegel voor kunnen houden. In elkaars keuken mogen kijken én mogen zeggen wat er gekookt moet worden. Daarbij ook helderheid geven over welke gerechten je wel/niet kan produceren. Doorzettingsmacht in onderlinge afspraak; regierol bij gemeente. Geen gaten tussen doelgroepen. Delen van elkaars kennis. Gedragscode over integrale afstemming. Ketensamenwerking: sluitende aanpak in 2015.

Doen: Signalen moeten concreet omgezet worden in daden. Door management te regelen en uit te zetten. DOE. Vrijblijvendheid voorbij. Cliënt voorop, organisaties zijn volgend. Hindernissen benoemen en oplossen.

5. Goed burgerschap

Sociale cohesie: Toename sociale contacten en ontmoetingen; mensen doen vanzelfsprekend iets voor elkaar. Mensen in hun waarde laten. Minder angst voor elkaar, moet verzamelen, oren en ogen open. Positief nieuws voor het voetlicht brengen is opdracht voor gemeente. Van ik naar wij; elkaar aanspreken op gedrag wat grensoverschrijdend is; meer verbonden met elkaar, aandacht voor elkaar, in gesprek gaan met elkaar (maar: geen bemoeizucht). Elkaar versterken en willen begrijpen. Opvoedondersteuning.

Wijkgericht werken: Ken je buren en help elkaar. Steunpunten (evt.) in de wijk om ondersteuning te ontvangen. Bewonerscafé. Wooneenheden. Winkels in de wijk. Wijkhuizen.

Vrijwilligers en mantelzorgers: Sharecare. Pool van vrijwilligers/wijkmatchers. Vrijwillig, maar niet vrijblijvend.

Participatie: Informatie over eigen verantwoordelijkheid nemen. Jongeren activeren; zijn ze al betrokken, blijf ze erbij houden (onderwijs, ggz, gezinnen, etc.). Sociale media benutten; een werkgroep starten (bv donorcodicil, digitale hulpverlening).

5. Effecten, doelen en indicatoren

In de programmabegroting zijn de indicatoren voor de effecten, doelen voor de periode 2011 – 2015 opgenomen. De relevante voor het jeugdbeleid staan hieronder benoemd. Zij vormen de basis voor het programma van eisen voor het Wmo subsidieprogramma 2012 en verder.

PROGRAMMA 1: VEILIGHEID EN HANDHAVING

Wmo: Prestatieveld 1, 7,8 en 9 en Integraal Jeugdbeleid: veiligheid

Effecten programmabegroting:

Strategische indicatoren	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Meting: jaar, peildatum en bron
aantal huiselijk geweld zaken			284	354	558		Jaarlijks
Percentage mensen dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt in Helmond	(20%)*		(19%)*		15%	17%	2011, 2-jaarlijks, Veiligheidsmonitor najaar,

* Sinds 2008 is er nieuwe landelijke meting (integrale veiligheidsmonitor) waardoor de cijfers uit 2004 en 2006 niet helemaal vergelijkbaar zijn.

Onderwerp	Tactische indicatoren	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Veilig in huis	Aantal herhalingsmeldingen m.b.t. huiselijk geweld		19	23	39	26	39	≤ 25 in 2012	Jaarlijks, jaarcijfers, meldpunt huiselijk geweld
Veilige buurt	Meldingen en bij politie van overlast door dronkenschap/drugs/medicijnen	215	147	198	224	192		≤ 200 in 2012	Jaarlijks, jaarcijfers, GIDS-Politie Zuidoost-Brabant
	Meldingen en bij politie van overlast door jeugd	772	699	658	731	580	654	≤ 600 in 2012	Jaarlijks, jaarcijfers, GIDS-Politie Zuidoost-Brabant
Veilige stad	Aantal verdachten 12-17 jaar per 10.000 inwoners Helmond	249	260	269	216	236	227	geen stijging t.o.v. 2009	Jaarlijks, jaarcijfers HKS – bewerkt door KLPD
	Aantal verdachten 18-24 jaar per 10.000 inwoners Helmond	286	372	421	476	504	437		
	Aantal verdachten 18-24 jaar met allochtone achtergrond per 10.000 allochtone inwoners Helmond	386	462	536	697	728	660		

Doelen:

1. Voortzetten, borgen en beheersen van het ingezette beleid
2. Minder overlast en criminaliteit door jongeren; minder overlast op straat door (criminele) hanggroepen, mindere jongeren in de criminaliteit, doorbreken cyclisch proces van aanwas criminele jongeren (met een allochtone achtergrond)
3. Veilig in de buurt; minder overlast op straat, minder overlast voor bewoners onderling, beheersbare overlast tijdens de renovatie van de wijken Helmond West en Binnenstad Oost, verhogen veiligheidsgevoel in deze wijken
4. Veilig in huis; minder huiselijk geweld

PROGRAMMA 2: WERK EN INKOMEN

Wmo: Prestatieveld niets en Integraal Jeugdbeleid: werk

Effecten programmabegroting:

Strategische indicatoren	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Meting: jaar, peildatum en bron
% Werklozen t.o.v. de beroepsbevolking	14.9%	14.3%	11.5%	9.8%	8.8%	11.1%		Jaarlijks, 31-12, UWV-werkbedrijf
% Jeugdwerklozen t.o.v. de potentiële beroepsbevolking	7.2%	5.0%	3.5%	2.8%	2.3%	3.2%		Jaarlijks, 31-12, UWV-werkbedrijf

Onderwerp	Tactische indicatoren	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Werkloosheid	Ontwikkeling in aantal werklozen per jaar Helmond	17%	-5%	-16%	-17%	-3%	16%	Ontwikkeling gelijk aan Zuidoost-Brabant	Jaarlijks, UWV-werkbedrijf
	Ontwikkeling in aantal werklozen per jaar Zuidoost-Brabant			0%	-38%	-7%	41%		
	Ontwikkeling in aantal jeugdwerklozen (tot 23 jaar) per jaar Helmond	29%	-25%	-32%	-20%	-29%	58%	Ontwikkeling gelijk aan Zuidoost-Brabant	Jaarlijks, UWV-werkbedrijf
	Ontwikkeling in aantal jeugdwerklozen (tot 23 jaar) per jaar Zuidoost-Brabant					7%	66%		

Doelen:

1. Meer arbeidsparticipatie; bevorderen van arbeidsdeelname en terugdringen van (jeugd)werkloosheid
2. Minder armoede door preventie op het gebied van werk, sociale activering, vrijwilligerswerk, mantelzorg en maatschappelijke participatie en op het gebied van zelfredzaamheid en eigen kracht van mensen en de omgang met schaarse middelen

PROGRAMMA 3: Maatschappelijke dienstverlening, zorg en integratie

Wmo: Prestatieveld 4,5,6,7,8,9 en Integraal Jeugdbeleid: zorg

Effecten programmabegroting:

Strategische indicatoren: Voor deze indicatoren worden geen streefwaardes benoemd.	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Jaar en moment van meting
% Inwoners van 12 tot 18 jaar dat mantelzorg verricht			11%				GGD 4jaarlijks
% Inwoners van 18 jaar en ouder dat mantelzorg verricht		15%	17%	17%	15%		najaar 2011, tweejaarlijks inwonersenquête,
% Inwoners van 18 jaar en ouder dat vrijwilligerswerk verricht	27%	27%	27%	26%	25%		najaar 2011, tweejaarlijks inwonersenquête,

Onderwerp	Tactische indicatoren							Streven (inclusies jaartal waarop streven bereikt moet zijn)	Meting: jaar, peildatum en bron
		2005	2006	2007	2008	2009	2010		
Mantelzorg en vrijwilligerswerk	% Mantelzorgers dat problemen ervaart	21%		35%		41%		41% in 2014	najaar 2011, tweejaarlijks inwonersenquête,
Zelfstandig functioneren	% Helmonders dat sterke belemmeringen in het dagelijks leven ervaren	8%	7%	8%	6%	7%		7% in 2014	najaar 2011, tweejaarlijks inwonersenquête,
	% Helmonders dat lichte belemmeringen in het dagelijks leven ervaren	15%	16%	15%	22%	18%		18% in 2014	najaar 2011, tweejaarlijks inwonersenquête,
	% Ouderen en gehandicapten dat zich goed kan redden in de woonsituatie	94%		95%				95 % in 2014	najaar 2011, tweejaarlijks inwonersenquête,
Minder beroep zorg	% Mensen dat gebruik maakt van een of meerdere individuele Wmo-voorzieningen				6,5%	6,4%		6,4 % in 2014	Jaarlijks, jaarcijfers, O&S
	% Mensen met beperkingen dat de weg naar voorzieningen weet te vinden	41%		40%				41 % in 2014	2012, ZZS-enquête, tweejaarlijks
Vangnet	Aantal dak- en thuislozen met trajectplan en/of zorgplan afgezet tegen totaal aantal dak- en thuislozen							100% in 2014	jaarlijks vanaf 2011, meting in maart, gegevens instellingen

Doelen:

1. Burgers, jong en oud, zo veel mogelijk een actieve rol nemen in de samenleving en dat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen functioneren
2. Meer ondersteuning voor mantelzorgers en vrijwilligers
3. Minder beroep op zorg
4. Beter vangnet door trajectplan en zorgplan voor dak- en thuislozen

PROGRAMMA 4: Jongeren en onderwijs

Wmo: Prestatieveld 2 en 8 en Integraal Jeugdbeleid: zorg en onderwijs

Effecten programmabegroting:

Strategische indicatoren: Voor deze indicatoren worden geen streefwaardes benoemd.	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Jaren en moment van meting
% Jongeren (12-18 jaar) in Helmond dat hun eigen gezondheid als matig/slecht beoordeeld				15%			2011, vierjaarlijks, GGD
% Ouders/opvoeders in Helmond dat de gezondheid van hun kinderen als gaat wel/slecht beoordeeld		7%			5%		2012 vierjaarlijks, GGD
% Jongeren (12-18 jaar) in Helmond dat (erg) sombere gevoelens heeft				5%			2011, vierjaarlijks, GGD
% Kinderen in Helmond met overgewicht		13%			11%		2012 vierjaarlijks, GGD
% Jongeren in Helmond met overgewicht				10%			2011, vierjaarlijks, GGD

Onderwerp	Tactische indicatoren	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Streven	Jaren en moment van meting
Gezondheid	% jeugdigen (0-19 jarigen) dat bereikt wordt door JeugdGezondheidsZorg					92%	94%		% handhaven	Jaarlijks, jaarcijfers, Zorgboog, GGD
Terugdringen alcohol gebruik	alcoholgebruik onder jongeren onder 16 jaar	NIEUWE METING								
Terugdringen overgewicht	% kinderen / jongeren met overgewicht dat deelneemt aan programma			45%	50.4%		49%		25% in 2014 *	Jaarlijks, GGD cijfers
Startkwalificatie	% jongeren van 23 jaar dat een startkwalificatie heeft				55%	58%	56%		57 % in 2014	Jaarlijks, peildatum 1-10, LLA
Terugdringen schooluitval	aantal en % jongeren op Vo niveau van 15-22 jaar dat jaarlijks de school verlaat zonder startkwalificatie			90 2.0%	82 1.8%	70 1.5%			in 2014 niet gestegen t.o.v. 2008	Per school jaar, cijfers 2008 betrekking op schooljaar 2007-2008, LLA
	aantal en % jongeren op MBO niveau van 15-22 jaar dat jaarlijks de school			243	199	203				

Onderwerp	Tactische indicatoren	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Streven	Jaren en moment van meting
	verlaat zonder startkwalificatie.			13.5%	11.2%	11.2%				
Een goede start op de basisschool	% doelgroepleerlingen (landelijke definitie) dat deelneemt aan VVE					meting eind 2010			100%	jaarverslag kinderopvang/peuter speelzaalwerk
Ondersteuning	% mensen dat weet dat ze bij CJG terecht kunnen voor opvoedkundige vragen				63%			68%	75% in 2014	eind 2012, onderzoek zorgzame stad, tweejaarlijks

* Doordat de projectmatige GSB subsidie gestopt is per 2010 is de doelstelling lager gesteld dan de realisatie die mogelijk was met inzet van de GSB middelen

Doelen:

1. Meer opgroeiërs (0-19 jaar) bereikt in jeugdgezondheidszorg
2. Minder alcoholgebruik bij jongeren onder 16 jaar
3. Minder overgewicht bij kinderen
4. Meer jongeren hebben een startkwalificatie
5. Minder jongeren verlaat onderwijs zonder startkwalificatie op MBO niveau
6. Alle doelgroepleerlingen nemen deel aan VVE
7. Betere bekendheid CJG: Opvoeders en opgroeiërs weten waar ze terecht kunnen voor opvoedvragen

PROGRAMMA 5: Cultuur

Wmo: Prestatieveld 1 en Integraal Jeugdbeleid: vrije tijd

Effecten programmabegroting:

Strategische indicatoren	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Meting: jaar, peildatum en bron
Gemiddeld rapportcijfer op de vraag hoe inwoners van Helmond het culturele klimaat van Helmond beoordelen	6.4	6.6	6.7	6.7	6.8		2011, tweejaarlijks, inwonersenquête
Tevredenheid met het aantal, de kwaliteit en variatie aan culturele voorzieningen (van degenen met oordeel)			82%	83%	92%	85%	2011, tweejaarlijks, inwonersenquête

Onderwerp	Tactische doelstelling	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron	
Cultureel actief	Bezoekersaantallen Speelhuis, incl. Scalazaal en verhuringen		47.610	52.966*	50.920	49.660	42.775	in 2014 55.400	Seizoencijfers, bijv. 2009 betekent sept.'08-aug '09, Speelhuis	
	Bezoekersaantallen gemeentemuseum		32.800	38.000	40.222	35.390	26.074**	in 2014 35.000	Jaarcijfers, gemeentemuseum	
	Bezoekersaantallen Lakei (voorheen Plato)							nieuwe meting	jaarcijfers, registratie lakei	
	Bezoekersaantallen Filmhuis Helmond		18.400	16.000	18.176	19.502	19.873	handhaving 2009	jaarcijfers, registratie filmhuis	
	Aantal leden gesubsidieerde amateurkunst (van fanfare tot koor tot dansvereniging)						1.838	1.834	handhaving niveau 2010	Jaarcijfers, peildatum 31-12 verenigingen
	Aantal inwoners dat amateurkunst beoefent	Nieuwe meting							handhaving niveau 2010	2010 Tweejaarlijks, inwonersenquête
	Aantal deelnemers kunstkwartier	1.734	1.767	2.827*	3.088	3.018	2.848	handhaving niveau 2009	Jaarcijfers, Dienst SE, afdeling Kunst en Cultuur	
	Helmondse leden openbare bibliotheek	15.400	15.800	15.500	16.800	17.000	18.000	handhaving niveau 2009	Jaarcijfers, Openbare bibliotheek	
	Gem. aantal geleende boeken / 1000 inwoners	6126	6199	6372	6936	5899	5812	handhaving niveau 2009	Jaarcijfers, Openbare bibliotheek ***	
evenementen	Oordeel inwoners over de kwaliteit, variëteit en aantal evenementen (van degenen met een oordeel)			82%	82%	92%	85%	handhaving niveau 2009	2011, najaar, inwonersenquête	

* Vanaf 2006 incl. voorstellingen Scalazaal

** ivm asbestsanering is het kasteel in de zomer ruim 2 maanden gesloten geweest.

***Sinds 2006-2007 een organisatorische eenheid met Geldrop Mierlo.

Doelen:

1. Meer bezoek aan en gebruik van bestaande voorzieningen
2. Positief oordeel over de georganiseerde evenementen

PROGRAMMA 6: Sport en recreatie

Wmo: Prestatieveld 1,2, en 5 en Integraal Jeugdbeleid: zorg, vrije tijd

Effecten programmabegroting:

Strategische indicatoren: Voor deze indicatoren worden geen streefwaardes benoemd.	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Jaren en moment van meting
% Van de Helmonders van 12-18 jaar dat aangeeft aan de beweegnorm te voldoen					25%		Vierjaarlijks, GGD
% Van de Helmonders van 19-64 jaar dat aangeeft aan de beweegnorm te voldoen						56%	Vierjaarlijks, GGD
% Van de Helmonders ouder dan 64 jaar dat aangeeft aan de beweegnorm voor 55 te voldoen						60%	Vierjaarlijks, GGD
% Van de Helmondse volwassenen dat sport	52%		59%	60%	56%	63%	Tweejaarlijks, 2011, inwonersenquête
% Van de Helmondse kinderen 6-11 jaar dat volgens zijn ouders sport (naast gymles op school)			83%			80%	Tweejaarlijks, 2011, inwonersenquête
% Van de Helmondse kinderen tussen 12-17 jaar dat volgens zijn ouders sport (naast gymles op school)			74%			78%	Tweejaarlijks, 2011, inwonersenquête

Onderwerp	Tactische indicatoren	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Streven	Jaren en moment van meting
Sporten	Aantal jeugdleden gesubsidieerde sportverenigingen	6695	7233	7339	7351	7617	7912	in 2014 stijging t.o.v. 2009	jaarlijks
	Aantal gehandicapte leden gesubsidieerde sportverenigingen						153	in 2014stijging t.o.v. 2009	jaarlijks
	Aantal kinderen tot 18 jaar dat bereikt wordt door combinatiefunctionarissen							nulmeting eind 2010	Jaarlijks vanaf

Onderwerp	Tactische indicatoren	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Streven	Jaren en moment van meting
									2011
Vrije tijd	% Van de inwoners (18 jaar en ouder) dat een oordeel heeft over en (zeer) tevreden is met het aantal, de kwaliteit en de variatie in vrijetijdsvoorzieningen.				67%	69%	73%	handhaving niveau 2009	eind, 2011, tweeejaarlijks, inwonersenquête

Doelen:

1. Meer jongeren en gehandicapten sporten
2. Hogere tevredenheid over sport en recreatievoorzieningen

3. **PROGRAMMA 8: Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting**

Wmo: Prestatieveld 1 en Integraal Jeugdbeleid: wonen en leefbaarheid

Effecten programmabegroting:

Onderwerp	Tactische indicatoren	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Streven	Jaar en moment van meting
	Aantal woningen dat gerealiseerd wordt die mede geschikt zijn voor de huisvesting van senioren		37	118	130	221	207		eind 2014 1000 woningen in totaal	Jaarlijks, peildatum 1-1, woningcartotheek
	Aandeel van de gerealiseerde woningen voor starters				6%	4%	8%		10% van de nieuwbouw zijn starterswoningen	Jaarlijks, peildatum 1-1, woningcartotheek

Doelen :

1. Meer geschikte woningen voor senioren
2. Meer woningen voor starters

PROGRAMMA 9: Stedelijke vernieuwing

Wmo: Prestatieveld 1 en Integraal Jeugdbeleid: wonen en leefbaarheid

Effecten programmabegroting:

Onderwerp	Tactische indicatoren	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	streven	Jaar en moment van meting
Aantrekkelijke woonomgeving	Het oordeel van inwoners over hun woonomgeving: het aantal van de 11 wijken met een rapportcijfer van minimaal 7 voor de woonomgeving			8			9		2014 alle wijken scoren minimaal 7	2011, najaar, Landelijke Veiligheidsmonitor
Aandachtswijken	Nog ontwikkelen	Nieuwe meting								2011
Aantrekkelijkheid centrum	Oordeel inwoners Helmond over centrum	6,4	6,3	6,8	6,9	6,9	6,9		Rapportcijfer in 2014 $\geq$ x	2011, najaar, inwonersenquête

Doelen :

1. Meer aantrekkelijke woonomgeving
2. Grotere aantrekkelijkheid van het centrum

PROGRAMMA 11: De openbare ruimte

Wmo: Prestatieveld 1 en Integraal Jeugdbeleid: veiligheid, wonen en leefbaarheid

Effecten programmabegroting:

Onderwerp	Tactische indicatoren	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Onderhoud	Tevredenheid inwoners over onderhoud van openbare ruimte (straten, trottoirs, paden en pleinen in de buurt)			69%	70%	63%	66%	Ondanks bezuinigingen constant houden	najaar 2011, tweejaarlijks, inwonersenquête
	Aandeel inwoners dat (zeer) tevreden is over het onderhoud van openbare ruimte (groen en waterpartijen) in de buurt.			75%	67%	65%	72%	Ondanks bezuinigingen constant houden	najaar 2011, tweejaarlijks, inwonersenquête
	Mate van verloedering per wijk o.b.v. rommel op straat, hondenpoep op straat, vernieling van bushokjes, bekladding van muren en/of gebouwen (hoe hoger hoe slechter 1 minimale score 10 maximaal)	4,3		3,3		3,4		3,5	Ondanks bezuinigingen constant houden

Doelen :

1. Beter onderhoud van de openbare ruimte

PROGRAMMA 13: Bestuur en organisatie

Wmo: Prestatieveld 1 en Integraal Jeugdbeleid: algemeen en wonen – leefbaarheid

Effecten programmabegroting:

Onderwerp	Tactische indicatoren	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Burgers actief betrokken	Aandeel burgers dat actief is geweest om de buurt te verbeteren	18%		20%	19%		23%	minimaal 20%	2011, najaar, inwonersenquête

Doelen :

1. Meer betrokken en actieve burgers

6. Vervolgstappen

Hierin worden opgenomen de activiteiten die volgen nadat het strategisch beleidskader is vastgesteld. Deze vervolgstappen geven de aanzet tot het implementatieplan van het jeugd- en Wmo beleid weer: door het uitvoeren van deze activiteiten zullen de ambities die benoemd zijn in het beleidskaders nagestreefd worden. Dit zal op hoofdlijnen zijn op de volgende onderwerpen:

- Regie en sturing (start januari 2011 – december 2014)
(o.a. met interne werkgroep regie en sturing)
  - Vergroten van de kwaliteit van de uitvoerende organisaties:
    - Aanpakken van de wijze van subsidieverstrekking in proces Wmo subsidieprogramma en heldere verantwoording en minder complexe registratie:
      - wat meten we, hoe meten we (kwalitatief en kwantitatief en frequentie) bespreken en vaststellen met partners en rol relatiebeheerder verbeteren en versterken
      - doelen, resultaten en indicatoren en jaarlijkse bijstelling ervan met partners en O&S
      - in traject Wmo subsidieprogramma bespreken mogelijkheden en nemen van besluiten over meerjarige afspraken en wijze van verantwoording
    - Onder meer in kwartaalgesprekken van relatiebeheerders met gesubsidieerde organisaties en bij trajecten zoals transitie van de jeugdzorg en decentralisatie AWBZ taken: in gesprek gaan en afspraken maken over voorwaarden organisatie en professionals zoals kwaliteit dienstverlening, deskundigheidsbevordering professionals, basis houding en gedrag (informereren, verwijzen, signaleren, verbinden, anticiperen op maatschappelijke ontwikkelingen; ondersteuning niet vrijblijvend met respect, aanspreken op zelfredzaamheid en vaardigheden)
  - In trajecten in samenwerking met meerdere partners zoals CJG, transitie jeugdzorg, multifunctionaliteit van gebouwen etc. bij de start, maar ook tussentijds bespreken en formuleren wat de rollen, taken, verantwoordelijkheden van de diverse deelnemers zijn.
  - Communicatie: helder verwoorden in brieven, notities, mails en gesprekken wat bedoeld wordt. Dit geldt ook voor onze loketten: cliënten en hun omgeving moeten duidelijke informatie krijgen over bijvoorbeeld de Kanteling.

- Transitie in de jeugdzorg: decentralisatie van taken jeugdzorg naar gemeente (start januari 2011 – december 2014)
  - Aanpak vanuit gemeente formuleren in samenwerking met partners in de vorm van een projectopdracht met alle elementen van projectmatig werken en hierin benoemen van de wijze waarop integraal met partners in stad, regio en/of provincie wordt samengewerkt.
- Decentralisatie AWBZ taken begeleiding en dagbesteding naar gemeente (start januari 2011 – december 2013)
  - Aanpak vanuit gemeente formuleren in samenwerking met partners in de vorm van een projectopdracht met alle elementen van projectmatig werken en hierin benoemen van de wijze waarop integraal met partners in stad, regio en/of provincie wordt samengewerkt.
- Cliëntenparticipatie bij beleid bij nieuwe taken (start 2011 – december 2013)
  - In projectopdracht decentralisatie van AWBZ taken opnemen hoe invulling wordt gegeven aan de toekomstige cliëntenparticipatie (onder andere door de (door)ontwikkeling van een goede en transparante klachtenregeling)
  - Afspraken maken over de wijze waarop we omgaan met en invulling van loketnetwerk (prestatieveld 3)
- Verder doorontwikkelen van sociaal maatschappelijke onderwerpen uit accenten in regulier werk, Wmo subsidieprogramma en waarnodig in de vorm van een projectopdracht en samen met jongeren en/of burgers aanpakken:
  - Multifunctionaliteit basisvoorzieningen en vernieuwende activiteiten; jongerenwerk in relatie tot eigen kracht en combinatiefunctionarissen
  - Uitvoering geven aan het multifunctioneel gebruiken en waar mogelijk samenvoegen van sociaal maatschappelijke accommodaties: wijkhuizen, wijkaccommodatie, onderwijslocaties, kinderopvang, sportaccommodaties en buitenruimten
  - Cultuurparticipatie; stimuleren van samenwerking met onderwijs en combinatiefunctionarissen en meer verbinden van activiteiten die plaatsvinden in wijkaccommodaties en kunst en cultuur organisaties, zoals kunstkwartier, musea, speelhuis, verenigingen etc. en acties uitvoeren om bekendheid te vergroten
  - Ketensamenwerking: verbinding onderwijs – arbeidsmarkt
  - Ketensamenwerking: verbinding onderwijs – zorg – veiligheid; jeugdzorg – maatschappelijke meervoudige problematiek (casusoverleg veiligheidshuis)
  - Versterking verbinding maatschappelijke participatie – arbeidsparticipatie; verbinding Wmo – WWB; jongerenloket – WIJ – WWB – arbeidsmarktbeleid

- Mantelzorg en vrijwilligerswerk: onderzoek naar knelpunten en behoeften van mantelzorgers en vrijwilligers en op basis hiervan waar nodig bijstelling van activiteiten
  - Eén verantwoordelijk professional (i.r.t. opgroeien en opvoeden en taken jeugdzorg)
  - Preventieactiviteiten op scharnierpunten
  - Versterken collectieve voorzieningen
  - Lokaal gezondheidsbeleid
  - Jeugdgezondheidszorg
  - Groenbeleidsplan: bij ontwikkeling ervan invulling geven aan meer openbare, vrije speelruimte voor jongeren (o.a. op braakliggende terreinen)
- Verwerken van de accenten in het Wmo subsidieprogramma waaronder

* de te verwachten resultaten

* wat betekent het herijkt beleidskader voor de doelen van de 9 prestatievelden van de Wmo (start maart 2011 – 2012; Wmo subsidieprogramma)

1. Sociale samenhang en leefbaarheid bevorderen
2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugd (zie IJB)
3. Informatie, advies en cliëntondersteuning
4. Vrijwilligers en mantelzorgers ondersteunen
5. Participatie en zelfredzaamheid van mensen met een beperking
6. Het verlenen van voorzieningen
7. Maatschappelijke opvang
8. Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
9. Verslavingszorg

* Wat betekent het herijkt beleidskader voor de doelen van de 7 velden in het jeugdbeleid (start maart 2011 – 2012; Wmo subsidieprogramma)

1. Onderwijs
2. Veiligheid
3. Zorg

4. Werk
5. Wonen – leefbaarheid
6. Vrije tijd
7. Algemeen